

ŠTAJERSKI GOSPODAR

Erscheint jeden Samstag — Verlag und Schriftleitung: Marburg (Drau), Badgasse 6 — Ruf 25-67 — Bezugspreise: In der Ostmark: vierteljährlich RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr; im Altreich: RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr, zuzüglich 18 Rpf Zustellgebühr. — Postscheckkonto Wien Nr. 55030

Nr. 36 — IV. Jahrgang

Marburg a. d. Drau, Samstag, 9. September 1944

Einzelpreis 10 Rpf

Skrivnost zadnjega

O važnosti in nevažnosti
dosedanjih teritorialnih iz-
gub — Zakaj se je l. 1944 mu-
dilo Anglo-Amerikancem?

Vojnega razdobja

Znani nemški *ff*-Kriegsbericht Achim Ferau je napisal te dni v dnevniku »Völkischer Beobachter« izredno zanimiv članek, ki ga radi tega prinašamo v naslednjem v celoti:

»Najpozneje v pol letu bomo vedeli, kar danes vedo le maloštevilni ljudje: Da je imelo to zadnje vojno razdobje, ki se je pričelo 6. junija 1944, svojo skrivnost in da so imeli meseci junij, julij in avgust dejansko popolnoma drugačno lice kakor smo vsi mislili. Zgodovina je že od nekdaj dokazala, da so se za kulisami narodov odigravale stvari, ki trenutno sploh niso bile vidne. Ta ista zgodovina je dokazala, da so imeli trenutki čestokrat čudni dvojni obraz, da so postali narodi popolnoma zmešani, da so celi kontinenti čestokrat kakor zamaknjeni gledali na neki dogodek, ki je bil brezpomemben, medtem ko so stala za hrbtom neopazovano in sprejeto vrata na stečaj odprta.

Zmaga, to je beseda okrog katere neprestano krožijo naše misli. Miru samega ni več, kar je, je samo še zmaga. Ako premislimo, koliko trpljenja so prinesla vojna leta Evropi in da je usoda prisilila vse druge narode, sopolisovci ta strašni račun, neoziraje se na to, ali so dolžni ali ne, potem človeku sprito misli na zaslepljenost atentatorjev 20. julija in sprito poti pomilovanja, ki so jo hoteli nastopiti, skoraj zastane dih. Ta čas, ki ga sedaj, neposredno sedaj, preživljamo, je najdramatičnejše, kar zamore moderna svetovna zgodovina kedarkoli doživeti. V poznejših časih se bo nekoč videlo popolnoma jasno, da je šlo za milimetre in sekunde in da se je dalo izračunati zakaj je Nemčija zmagala.

Fantastična je misel, ako si predstavljamo, da je to tako sigurno, kajti trenutno izgleda svet za nas povsem drugače. Padel je Harkov, padli so Stalino, Dnjepropetrovsk, Uman, Pskov in Vitebsk, Sovjeti so prišli vedno bliže. Padel je Kijev, padel je Lemberg, boljševiki stoje pred Varšavo, pred Krakovom in pred Vzhodno Prusijo. Divizije jim gredo nasproti in morajo nazaj. Cel regimenti so uničeni, ogromno materijala izgine v ruskem močvirju. Primanjkuje letalcev ali artilerije ali tankov. Toda nekaj mora vendar boljševike ustaviti. Pa tudi naslednji dan ne prinese ničesar. Počasi, toda stalno prihajajo boljševiki bližje. V Italiji se je razlil nettunski tvoj. Rim je padel. Angleži korakajo, korakajo in korakajo, za njimi se vlačijo blazine množine artilerije in letalcev. Angleži so v Firenci. 6. junija se je pričela invazija z besnim pekлом bomb in granat. Angleži in Amerikanci so se zarili trdo v Normandijo, protinardci so se izjalovili. Brez prestanka se valijo angleški bombniki čez Nemčijo. Strašna je slika, če si jo človek samo tako ogleduje. Toda sliko je treba drugače opazovati. Ako tega sami ne bi vedeli ali zamogli dokazati, bi nas mogel najbolje poučiti Churchill, kar bi gotovo tudi storil, kajti za njega izgleda ta slika bistveno drugače. Čez pol leta bo to vsakdo vedel. Takrat bo vladal splošni občutek, kakor da je po besni, temni, viharni noči naslednjega jutra napočil dan, popolnoma tih in jasn, ko ne bo vse jasno, ko ne bo nič zgroz-

ljivo in nič več ogrožujoče. Vsa pretekla noč se bo zdela človeku skoraj nerazumljiva.

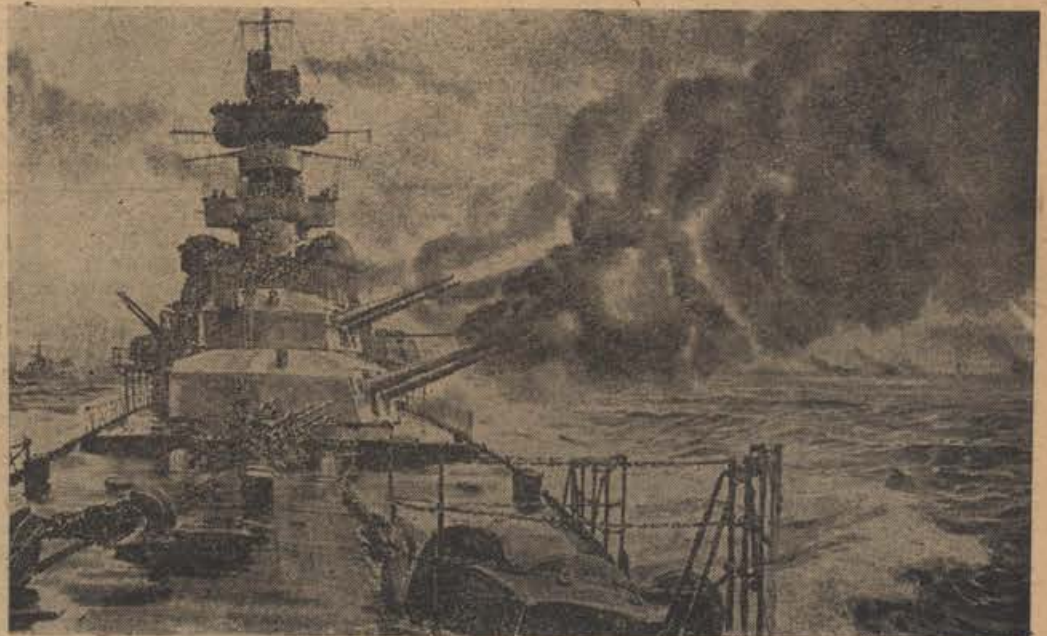
Pišem ta članek na fronti v Normandiji in sem sam vojak. Tudi bombni napadi na naša mesta v Nemčiji mi niso neznani. Neznani mi ni tudi skrb za mojo ženo, bolezen in stisko. Toda zgodilo se je nekaj čudovitega, odkar so mi postale te zamišli jasne in odkar jih vidim potrjene ob vsakem koraku. Odtlej je izgubila borba vso strahoto, ravnotako pa so tudi poročila iz vzhoda izgubila svojo težino.

Že ko smo lani pričeli izgubljati kos za kosom velike ruske zemlje, smo se zmotili, kadar nas je to navdajalo s strahom. Podobni smo bili človeku, ki se nahaja za steklenimi vrati, opazuje tri kvartopirce, ne da bi kaj slišal. Človek opazuje karte igralcev, tipične velike karte in se prične bati, ko vidi, kako zgubi enega fanta za drugim. Globok je njegov strah. Igra je potem končana in človek vidi z iznenadenjem, da sta ona druga dva igralcu čestitala. Opazovalec ni vedel, da se je igralo na veliko. To je dejansko zelo enostavna razlaga za važnost ali nevažnost vseh naših teritorialnih izgub. Bilo je treba preje samo imeti potrebno deželo. In to smo imeli. To je bil brez dvoma smisel preteklih let.

Pri tej formulaciji opazamo, da igra pojem časa vlogo, o kateri doslej nismo nič vedeli. Pomisliti je treba sledeče: Anglija in Amerika sta pričeli vojno leta 1939, v času torej, ki je bil silno neugoden. Obe državi še nista bili gotovi. Ze-

dinjene države še niso bile niti tako daleč, da bi bile lahko oficijelno stopile v vojno. Nemška premoč je bila nedvoumna. To je vedela tudi Anglija, samo da ni poznala celotnega obsega. Angleški račun je bil namreč dejansko genialen in bazira na državniškem spoznanju do Pittov. Ta račun se glasi: Že vnaprej preprečiti, da strategija, masa ali hrabrost povzročijo prehitro odločitev. Vojna mora pod vsemi okolščinami doseči fazo splošne onemoglosti, zadnje borbe. Potem je namreč vojna zadobila značaj, katerega rabita Anglija in Amerika: valovanje ali gunganje. K temu pojmu se še hočem povrniti. Fuhrer je to vedel. Poskusil je prekrizati ta načrt s tem, da je vse od Anglije v to svrhu napre potisnjene dežele hitro premagal, da bi leta 1940 izsilil strateško odločitev. Bili smo že zelo blizu. Ponesrečilo se je, ker je Sovjetska Unija storila dejanje brez primere, ko se je zvezala s kapitalizmom ter stopila v vojno. Anglija si je oddahnila. Anglija nikakor ni iste vere kot Stalin, da bi se zamoglo Nemčijo strateško premagati. Oddahnila si je le radi tega, ker je vojna sedaj res zavzela obliko valovanja, obliko, na kateri so Angleži in Amerikanci ves svoj načrt zgradili. Njihov »general čas« ni bil nikak izum, on se je dejansko lotil svojega posla.

Valovanje je postalo vidno. Potom strateškega dejanja, torej potom bitke, Sovjetska Unija ni bilo možno premagati. Vojna se je zavlekla, čas je minul, Anglija in Amerika sta se oboro-

Ein Schwerer Kreuzer beschießt die sowjetischen Stellungen
In die Kämpfe, um die Verbindung zu unseren in Kurland ringenden Truppen wiederherzustellen, griff auch ein deutscher Flottenverband erfolgreich ein
PK-Zeichnung Fritz Friedel (Sch)

ževali, mi pa smo bili temu nasproti krvavo zaposleni. Istočasno je bila to stalna krvna pušča. Naša vojna produkcija, urejena leta 1939, je delovala v tem smislu naprej. Anglija pa je šele sedaj pričela. Princip valovanja, po katerem so Angleži vedno stremeli v svoji zgodovini, je zaključil prvo fazo tam, kjer je bila Nemčija na vrhu, oni drugi pa spodaj.

Sedaj se je dvignila Anglija. To je bila druga faza. Vojna je takorekoč pričela znova. Vsi so bili že onemogli, vsi natočeni. Konec doživljamo ni mogel več biti daleč, samo da je bil preložen sedaj v tisto fazo, v kateri je bila Anglija na vrhu. To je bil Churchillov račun, zelo moder račun. Spoznanje o razvoju je dalo Angležem moč, da so prestali leti 1940 in 1941.

Medtem se je vojna nadaljevala v Rusiji in Afriki. Izgledalo je tako, kakor da je hotel Führer še vedno obvladovati obe veliki bojišči strateško s starimi sredstvi. Churchill si je mel svoje roke. Druga vojna faza, praktično torej obnovljena z novimi angleškimi in ameriškimi sredstvi, je morala Hitlerja torej strašno zadeti. Tudi angleški narod je bil že sicer zelo oslavljen, toda sedaj se je svitela garancija, da bo ležal konec v tistem razdobju, ko bodo nemška vojna sredstva izčrpana in zastarana in ko bo prišel z ameriško oborožitvijo nov začetek vojne, ali s Churchillovimi besedami: ko je Anglija zgoraj.

To situacijo si lahko razlagamo s primerom iz vsakdanjega življenja. Dva avtomobila hitita k skupnemu cilju. Negotovo je, ali jima bo bencin zadostoval, ne da bi morala polniti svoja tanka ter se zadrževati. Eden izmed njiju izbere krajšo, toda težjo pot, ter je prepričan da bo imel dovolj bencina. Strne poti pa ne premaga in se mora vrniti na veliko cesto. Drugi vozač je ostal že od vsega početka zadaj, ker je že po prvi tretjini vožnje namenoma jemal bencin. Sedaj vozita na isti višini, samo da je eden izmed njiju, Anglija, že znova jemal bencin. Sedaj je absolutno poln zaupanja. To je bila situacija 1943. Anglež in Amerikanec sta stala praktično s prekrizanimi rokami, prepuščajoč vojno svojem toku. Izvojevala sta premoč na morju in zraku, razbila Nemčijo počasi toda sigurno ter se sama odmikala od bojišča. S tem mirom bi bila vojna lahko pričakovala do konca. Zgodilo pa se je nekaj povsem čudnega.

Leta 1944 je pričel strahovit naskok proti Nemčiji. Nobeden človek ni dvomil, da je bil to skrajni previšek moči. Angleži niso prišli več s sto bombami, nego s tisočimi. Izkrkali so se v Nettumu, izstrelili so dvestotisoč streliv dneвно na enem samem odseku in 6. junija je sledila generalna invazija. Na vzhodu je napadel Stalin z vsemi rezervami. Za svet je bilo vse to imponujoče. Nikdo pa ni videl, da je bilo vse to ekrajno čudno in da so bile vse te žrtve tik pred koncem popolnoma nepotrebne, če bi se vse zares tako zadržalo. Toda zadržalo se je povsem drugače!

Leto poprej je vedel Churchill nekaj o nas, česar mi sami niti nismo slutili. To je angleški notranji minister Morrison pred par dnevi še enkrat izgovoril v Spodnji zbornici. Na vprašanje, kaj je z Nemčijo, je dejal dobesedno: »Znane so mi strahotne stvari.« Ogromni naskok leta 1944 ni previšek moči, temveč najhujša sila in paničen strah. Kakor če voznik avtomobila opazi, da je cilj le še daleč kakor je mislil in da bencin morda ne bo več zadostoval. V tej psihozi stiskajo vsi vozači nesmiselno in strašno na vzvod za plin. Če ostanemo pri tem primeru, je prišlo sedaj tako daleč, da oba avtomobila ne vozita več eden poleg drugega. Eden izmed njiju, Nemčija, je ostal daleč zadaj, ter se je zopet odstranil od ceste. Mi sami smo mislili, da bo skušal ta avtomobil najti krajšo pot. Dejansko pa se je odločil vozač tik pred koncem še za eno polnjenje bencinskega tanka. Churchill je to izvedel že pred dvema letoma. Za njega pa prehitel ni bil dovolj velik, da bi to zamogel storiti še enkrat. Slo je sedaj zato, da njegov voz z bencinom pride na svoj cilj še vključno v drugi vojni fazi. To je skrivnost, ki jo pozna Churchill. Primer iz vsakdanjosti jo je natančno razložil.

Zelo dobro se še spominjam, da so teroristi lansko leto v Franciji čakali na stene sledeči znak: »1918 = 1943«. Leta 1943 naj bi torej postalo naše leto 1918. Danes vem, da to ni bila nikakoli propagandna teorija, to je bil program, strašna nujnost. Churchill je namreč računal. Poznal je termine, ki jih mi niti nismo poznali in jih še danes ne poznamo. Pri nekem ujetniku

Nemška ljudska vojna

Pripravljenost nemškega naroda v notranjosti Reicha

Piše HELMUT SUNDERMANN.

Sovražniki, ki so se iz vzhoda in zapada v dveletni ofenzivi prerili na marsikaterem mestu do nemškega življenjskega območja, ne dopuščajo nikakega dvoma o tem, da nočejo zadeti in uničiti samo naš Reich, temveč tudi naš rod. Nemški vojak naj bi izginil z zemljevida, nemški ljudje pa bi se porazdelili kot delavski sužnji po vsej svetovni obli. S svobodo naj bi se jim vzelo duševno moč, v sibirskih rudnikih in v peklu afriške vročine ter v puščavah Avstralije in Alaske pa bi jim zlomil telesno moč. Tako bi hoteli z ljudsko smrtjo suženjstva okončati Tridesetletno vojno proti nemškemu narodu. Ne najdemo Nemca, katerega ta sovražna grožnja, katero na drastičen način prikazujejo v svojih govorih časopisih in celo na varietetskimi odrih, ne bi zadela samega in slehernega njegovih sodnikov. Leta 1918. nas je sovražnik preslepil z mikavno sliko pogodbenega miru, kateremu je sledil verzajski diktat. Tokrat napoveduje uničenje kot svoj takojšen cilj.

Spostavljanjem takih ciljev in zagovarjanjem takih gesel, prikazuje sovražnik dejansko brezizglednost njegove borbe. Ne najdemo Nemca, ki svobodne borbe do zadnjega ne bi raje izbral kakor strašno ohromelost in sramotno suženjstvo. To je zadnje znamenje eksistenčne borbe, ki posega v življenje vseh. To ni nikakoli situacija in tudi ne geografska točka, od kateri bi se enostransko nehal boj, ko je vse na kocki in ko se tudi vse zahteva od vsakogar.

V Vzhodni Prusiji in v drugih obmejnih Gauh Reich-a se je že pokazalo, kakšni so rezultati vpostave, ki nosi pečat strastne pripravljenosti ogrožene ljudske skupnosti. Geslo se tamkaj glasi: Raje kopati kakor izpraznjevati. Sovražnik naj vé, da bo sleherni Nemec uresničil še trše papore, ako bi kjer koli stopila kaka boljševiška noga na naša tla. Sovražnik bi tu našel pred seboj postojanko za postojanko, našel bi slehernega moža v boju, skupnosti delavcev in kmetov, strunih starcev in krepkih dečakov. Kakor so se oddaljili iz delavnice, od pisalne mize in od katedra, da bi zagrabili lopato, prav tako bodo izpolnili sleherno zapoved, branili bodo svojo domovino in odšli na svoje delo šele tedaj, kadar bo sovražnik pregnan, da bi potem v hrbtu fronte znova izpolnjevali svoje dolžnosti.

Za slehernega napadalca na nemških tleh ne bo vasi in hiše, ne niive in ne višine, od koder se mu ne bi zoperstavil tisočeri odpo. Njegovemu boju proti našemu narodu bi se zoperstavila ljudska vojna, za čije nepremagljivost že imamo številne zgodovinske primere. Od kmečkih vojn do Andreas-a Holer-ja z njegovimi strelci, od pruskega landšturma 1813 do borcev ob Rhein-u, Ruhr-u in Gornji Sleziji v našem času pozna nemška preteklost številne junaške epizode uspešnega boja ljudske skupnosti. Neizprosnejše kot kdaj poprej, smo Nemci danes odločeni, posnemati

najponosnejše zglede odpora, kjer koli bi skušale boljševiške tolpe ali pa anglo-ameriški gangsterji oskruniti nemška tla in ponižati nemški narod.

Nobena nemška bilka naj ne nudi sovražniku hrane, nobena nemška usta mu ne bodo dala informacij, nobena nemška roka mu ne bo nudila pomoči. Sovražnik bo našel slehernu brv porušeno, sleherno cesto razstreljeno, samo smrt, uničenje in sovraštvo mu naj stopa nasproti. V grzi naj iskrevni na slehernem metru nemške zemlje, ki je naš in ki ga hočejo zavojevati. Vojna armad, divizij in regimentov, čijih junaštvo nam je pet let prihranilo najtrše preizkušnje, bo dobila popolnoma nov obraz. Kdaj in kjer koli se bo združila črta vojaške fronte s fronto izrečih src in trdih pesti delujoče domovine, ki se zaveda, da je ovenčala svoje zastave z zmago v tisti uri, ko je sovražnik spoznal, da nas nikdar ne more premagati.

Nočemo zmagati, da bi iztrebili angleški narod ali pa, da bi zavojevali Ameriko. Mi moramo zmagati, da bomo lahko svobodno živeli kot narod kakor tudi kot posamezniki. To zmagamo bomo izsilili, bodisi z običajnimi sredstvi vojaške strategije in taktike, bodisi z mobilizacijo slehernega Nemca, ki mu je postalo dejanje v boju za svobodo najvišji življenjski zakon. Že danes se silijo previdnejši glasovi o preuranjenem vplivu veselja v sovražnem taboru. Ti glasovi so zelo utemeljeni, kajti nikjer ni padla odločitev te vojne. Sovražnik še mora izvojevati, kar je zanj najtrše, mi pa lahko še vse dobimo. Vse, to je za nas nacionalna svoboda in nacionalno življenje. Oboje nam hoče iztrgati sovražnik, katerega goni blazna židovska fantazija. Sovražnik bo videl, da lahko izrubi svoje divizije, da pa nikdar ne more uničiti nemškega naroda. Napad, ki je sprejel geslo: »raje mrtev kakor suženj« ter ga fanatično spremenil v vodilno misel svoje kolektivne bojne vpostave, tak narod ne more nikdar postati suženjski in bo večno živel.

S takimi idejami gleda nemški narod danes na boj pred svojimi mejami. Ne smatra se sicer še neposredno ogroženega, doživljač odločno vpostavo naše vojske, ki se bori vedno srditeje. Čim bolj se bližajo fronte območju domovine. Mi pa se hočemo pripraviti, da bi lahko sledili klicu, kjer in kadar koli bo prišel. Vsakdo naj moli na to svojo dolžnost, četudi ga ne bi klicala. Nekoč bo njegov ponos obstojal v tem, da je bil v pripravljenosti.

□ Velika zmešnjava v Čungkingu. Ameriški list »News Week« piše, da je propadanje Atlantske izjave največja skrb Zedinjenih držav na Daljnem vzhodu. Maršal Čangkajšek je še sicer močan mož, toda koalicijske stranke, katerih se je posluževal za svojo sedemletno vojno, so razpadle.

smo našli več let stari angleški časopis, v katerem je bil naelikan »V1«. Slika je bila nekoliko napačna, vendar pa približna. Ko sem to videl, mi je bilo vse jasno. Ta slika je dokazala:

1. Churchill je zelo rano vedel za bodočo orožje.

2. Churchill ni mogel preprečiti izdelovanja tega orožja.

3. Churchill ni mogel tega orožja konstruirati pred nami.

4. Churchill ni našel nikake obrambe.

5. S tem je vedel, da bo prišel termin, ko se bo začela tretja vojna faza, ko bo Nemčija, istotako kakor njeni sovražniki leta 1942, vojno še enkrat znova pričela. V tej fazi bi bila Nemčija potem na vrhu. Kakor je bil Churchill »znan« »V1«, je brzokona vedel tudi o drugih »strašnih« stvareh. Churchill vé še nekaj, kar ga navdaja še z večjo grozo: Churchill pozna ta termin.

Radi tega je pisal »1918 = 1943«. Radi tega bi bil moral priti naš konec — naš izračunani konec radi onemoglosti — brezpogojno leta 1943. Leto je minulo, nam samim se niti sanjalo ni.

kaj je to pomenilo za Churchilla in Roosevelta. Preostal jim je še samo en poskus: riskirati v zadnjih minutah »svoje vojne faze« obupno generalno vpostavo, katero sedaj doživljamo.

Ako bi bilo treba za te misli še zadnjega potrdila, ga je Churchill sam pred par dnevi izrazil v nekem razgovoru. Churchill je dejal: »Vojno moramo do jeseni končati, sicer...« — nato pa je stari gospod in požigalec molčal.

Do jeseni in s tem nam je postalo jasno, zakaj moramo zadnjikrat napreči vse svoje sile. Ta napor nikakor ne presega naših sil. V tej vojni še nismo kapitulirali v nobenem kritičnem položaju. Zadnjo ceno, ki jo še imamo plačati, bomo pač plačali. Z vsemi sredstvi in z vsemi silami. Naša zmaga se približuje.

Druck und Verlag: Marburger Verlag- und Druckerei-Ges. m. b. H. - Verlagsleitung: Egon Baumgarten, Haupt-schriftleiter: Friedrich Golob, alle in Marburg/Drain, Badegasse 8

Zur Zeit für Anzeigen die Preislste Nr. 3 vom 10. April 1944 gültig. Ausfall der Lieferung des Blattes bei höherer Gewalt oder Betriebsstörung gibt keinen Anspruch auf Rückzahlung des Bezugspreises.

Težki obrambni boji na zapadu

Obrambni boji so bili preloženi iz francoskega v belgijski prostor — Potek operacij na zapadu

Iz poročila, ki je bilo izdano dne 31. avgusta s strani nemškega vrhovnega poveljstva, je bilo razvidno, da so nemške čete severno od Pariza zaustavile sovražnika, ki se je prerival ostro za umikalnimi operacijami nemške vojske. Proti sovražnim napadalnim kolonom, ki so silile iz področja Beauvais proti severu, so bili izvedeni protinapadi. Na črti Laon—Reims se nahajajo naše čete v težkem boju s sovražnimi oklopnimi silami, ki so pridobile na ozemlju proti severovzhodu in severu. V dolini reke Rhone se je glasil sovražni pritisk zlasti proti mestu Valence. Tu so bili vsi sovražni napadi razbiti v trdih bojih. — London je bil noč in dan v povračilnem ognju. — V Italiji je sovražnik pričel ob jadranski obali znova s svojim velenapadom na široki fronti. Ob močni vpostavi letalstva, artilerije, oklopnikov in pomorskih sil je dosegel pri Urbino in Pesaro nekaj lokalnih vdorov. Napadalne skupine sovražnika so bile v protinapadih razbite. Jugozapadno od mesta Pesaro se trajajo na dveh mestih srčiti boji. — Severo-ameriški bombniki so izvedli teroristične napade na Bremen in Kiel. Sovražni bombniki so nadalje bombardirali posamezna mesta na Madžarskem. Posamezna angleška letala so vrgla nekaj bomb na področju Rhein—Main. — V Rokavskem zalivu in v Indijskem oceanu so podmornice potopile šest sovražnih ladij s skupno 36.000 brt, nekega rušilca ter neko stražno ladjo, obenem pa so zbile neko letalo.

1. september: V Severni Franciji so se naše čete spričo močnega sovražnega pritiska umaknile v severovzhodni smeri na reko Somme. Sovražnik je zavzel po trdem boju mesto Amiens ter sunil od tam proti severovzhodu in severu. Močan sovražni pritisk so beležili tudi v področju Laon—Rethel. V svojem sunku iz področja Chalons sur Marne proti vzhodu je prodril sovražnik južni del Argonov, valeč se na široki fronti proti reki Maas. Hudi boji so se razvili zlasti pri Verdunu. V popoldanskih urah so naše čete izpraznile Verdun. Trdnjava Brest je prej kot slej izpostavljena najtežjemu obstreljevanju. Vsi sovražni napadi so bili tu odbiti. Posadka mornariške baterije Cezembre je kljub neprestanemu sovražnemu obstreljevanju slej ko prej zapirala vhod v luko St. Malo. V dolini reke Rhone so se odigrali težki obrambni boji naših varovalnih čet v področju mesta Valence. — Povračilni ogenj na London se nadaljuje. — Na jadranski obali so bile naše čete ves dan zaposlene z obrambo najjačjih sovražnih napadov, čijih srčnost se je vedno bolj stopnjevala. V teku teh bojev je sovražnik mestoma sicer malenkostno vdrl v našo fronto, vendar se mu nameravani prodor ni posrečil. — Nemška mornarica in letalstvo sta avgusta potopili 45 tovornih in transportnih ladij z 226.500 brt, 28 nadaljnjih ladij z 262.000 brt je bilo težko poškodovanih. Iz sovražnega vojnega brodomstva so bile potopljene sledeče edince: 1 pomožni nosilec letal, 2 križarki, 23 rušilcev, 2 korvete, 2 podmornice, 13 hitrih čolnov, 1 motorna topničarka in 11 varovalnih vozil. Cela vrsta drugih ladij je bila poškodovana.

2. september: V Severni Franciji se nahajajo naše čete na vsej fronti od Arrasa do Verduna še nadalje v težkih obrambnih bojih. V žilavih in srčitih protinapadih so bile sovražne oklopniške konice vedno znova zaustavljene ali razbite. Ponovni velenapadi na trdnjavo Brest so ostali brez uspeha, sovražniku pa so povzročili izredno krvave izgube. V dolini reke Rhone so se tudi včeraj izjalovili vsi sovražni poskusi, prehiteti v področju Valence naše marškolone. Naše težke baterije so v pretekli noči uspešno obstreljevale južno Anglijo. — Nadaljevanje je bil povračilni ogenj na London. — V Italiji se je stopnjevala srčnost sovražnega velenapada v jadranskem obalnem odseku. Naše divizije so v težkih in za sovražnika krvavih bojih odbile vse napade ter tako dosegle popolni obrambni uspeh. — Sovražni letalstvo je bombardiralo po dnevu Zapadno Nemčijo, prav tako pa tudi Madžarsko. Ponoči so padale posamezne angleške bombe na Bremen. V avgustu je nemško letalstvo uničilo 1863 anglo-ameriških letal. Nadaljnjih 318 sovražnih letal so zbile mornariške in njihove pomožne sile.

3. september: Sovražni poskusi forsiranja reke Somme so se izjalovili pri mestu Abbeville. Zelo hudi boji so se včeraj odigrali pri mestih Douai—Rethel in Sedan. Posadka trdnjave Brest je tudi včeraj odbila vse napade Amerikancev. Pri tem je imel sovražnik zelo velike izgube. V pohodu skozi dolino reke Rhone proti severu so naše čete po načrtu prekorakale mesto Lyon. V teku teh operacij so v naših bokih na vzhodu odbili več sovražnih napadov. Tu je bil uničen sovražni bataljon. V noči na 2. september so varovalna vozila vojne mornarice odbila v ognju angleških dalekometnih topov v Rokavskem zalivu številne napade soražnih hitrih čolnov in lovskih bombnikov. En sovražni lovski čoln je bil potopljen, štirje sovražni lovski bombniki pa so bili zbiti. Potopilo se je lastno vozilo. Po pettedenskem srčitem boju proti večkratni sovražni premoči je bila končno premagana junaška posadka mornariške baterije Ile Cezembre potem, ko je po neprestanih letalskih napadih in artilerijskem ognju bilo razbito še zadnje uporabno orožje s postojankami vred. — V Italiji je nadaljeval sovražnik svoj velenapad na jadranski obali v širini 20 kilometrov. Zelo srčiti so bili zlasti boji severozapadno od mesta Pesaro, kjer je sodelovala tudi sovražna ladijska artilerija. Naše divizije so v vzgledni vztrajnosti tudi včeraj preprečile sleherni sovražni prodor.

4. september: Severozapadno od Arrasa so se naše čete izognile srčitem sovražnim napadom par kilometrov proti severu. Nadaljnji napadi Angležev in Kanadčanov so se zrušili severno od Arrasa pred našimi postojankami. Severno od Monsa so se razvili srčiti boji s sovražnimi oklopnimi silami. Na zapadnih obronkih Ardenov ter ob reki Maas jugovzhodno od Sedana so odbile naše čete številne sovražne napade. Branilci trdnjave Brest so odbili tudi topot vse masirane napade Amerikancev. Pri tem je beležil sovražnik izredne in velike krvave izgube. — V zapadnem in srednjem odseku italijanske fronte so se naše divizije umaknile za reko Arno. Pri tem so bili krvavo odbiti preveč eksponirani sovražni izvidniški oddeli. V jadranskem obalnem odseku je sovražnik s pomočjo novih rezerv nadaljeval včeraj svoje

poskuse prodora, ki so se pa zrušili v srčitih bojih ob žilavosti našega vojaštva. — Sovražni bombniki so včeraj bombardirali Mannheim in Ludwigshafen. Sovražni lovci so leteli čez Zapadno in Jugozapadno Nemčijo ter prekršili pri tem večkrat švicarsko nevtralnost.

5. september: V Severni Franciji so se držale naše čete trdovratno proti sovražnim težkim napadalnim skupinam, ki so dosegle včeraj globlje vdore. Boji so se včeraj premaknili v področje mest Anvers in Bruselj ter se stalno stopnjujejo. — London je bil v pretekli noči zopet v ognju »V 1«. Težke obalne baterije so obstreljevale pristaniška mesta v Južni Angliji, taborišča in sovražne baterije z dobrim učinkom. V Ardenih je bilo preprečeno sovražno forsiranje reke Maas. Sovražne sile, ki so pri mestu Charleville prekorakale reko Maas, so bile zavrnjene v protinapadu. V dolini reke Saone potekajo naše operacije kljub sovražnemu pritisku po načrtu. Za Brest se nadaljuje srčiti boji. Naša posadka je ponovno razbila vse masirane sovražne napade. — V Italiji so naše čete v jadranskem obalnem odseku zavrnile vse sovražne napade. V petih dneh velenapadov je bilo uničenih nad 200 sovražnih tankov.

6. september: V področju mesta Anvers so se naše divizije umaknile na Albertov prekop. V mestu samem se odigrajajo še srčiti boji. Sovražnik je na široki fronti napadel črto Löwen—Namur—Sedan, vendar je izsilil samo nebstveni teroriji. Severno od Nancy-a so se razbili sovražni poskusi forsiranja reke Mosel. Posadka v Le Havre-u je krvavo odbila sovražni sunek. Pred trdnjavo Brest so bile zavrnjene sovražne sile v protisunk, artilerija pa je razbila ponovne priprave sovražne pehote in oklopnih odredov. Naše iz južne in jugozapadne Francije umaknjene čete so po povelju dosegle področje Dijon ter Langres. — V jadranskem obalnem odseku so bili odbiti vsi sovražni poskusi prodora. V teh bojih je bilo od 31. avgusta doslej uničenih 260 sovražnih tankov. — Sovražni bombniki so bombardirali Mannheim, Ludwigshafen, Karlsruhe in Hannover. 31 sovražnih letal je bilo nad Reichom in nad zapadom zbitih na tla.

□ **Omejitev japonskega tiska.** Na Japonskem bodo v bodoče vsi časopisi izhajali še samo v sredo in četrtek na štirih straneh, drugače pa na dveh, da se na ta način štedi s papirjem in delovnimi silami.

□ **Amerikanci ne marajo Francozinj.** Ameriška poveljstva v zasedenem delu Francije so izdala povelja, da se ameriški vojaki po možnosti izogibajo poznanstev s francoskimi dekleti, da ne pride do neželjenih porok.

□ **Boljševiška grozodejstva v Baltiku.** Švicarski list »Bernar Bund« poroča iz Stockholma, da so Sovjeti v Sauli-ju v prvih dneh po zasedbi umorili 400 oseb, v Birciji pa 250. Isto nasilstvo vlada na Letonskem. Dne 6. avgusta so s strojnimi pokončali v občini Latdona 650 oseb. V mestu Kreuzberg je pa postal žrtev boljševiške krogle vsak meščan, ki ni bil v stanju dokazati, da pripada komunistični stranki. Po zasedbi mesta Mitau so istotam umorili boljševiki 150 žena.

□ **Kaj so počenjali komunisti v Španiji?** Portugalski list »Voze« je priklical te dni svojim čitateljem v spomin strašno klanje, ki ga imajo na vesti španski komunisti. Avtentični dokumenti govorijo za trditev, da je šlo komunističnim prvakom v glavnem za rušenje cerkva in pobijanje duhovščine. Tako so komunistične tolpe ubile nič manj kot 7939 katoliških duhovnikov. Med njimi se je nahajalo 13 škofov, 5255 svetovnih duhovnikov in 2669 redovnikov. Zadostovalo je, da je bil nekdo osumljen, da je duhovnik in že je bilo po njem. To je nazorni nauk, ki ga portugalski narod ne sme pozabiti.

□ **Guderian je govoril mladini.** Šesto obletnico izbruha sedanje osvobodilne vojne je organizacija Hitler-Jugend šlom Reich-a obhajala z demonstrativnim priznavanjem k vojnemu prostovoljstvu. Na frontah uveljavljene in ranjene osebnosti so govorile vojnim prostovoljcem o vojaški sposobnosti dorasle mladine. Celokupni nemški mladini je pa spregovoril šef generalnega štaba

armade, Generaloberst Guderian ter omenil uveljavljanje mladine, ki se je na mejah Vzhodne Prusije pri kopanju in gradnji utrdb kot zvesta sotrudnica Führer-ja uveljavila. Naqlacil je tudi uspehe prostovoljcev Panzerdivizije »Hitler-Jugend«, ki je vzor močnatosti, vpostavne pripravljenosti in poquma. Svoj govor je zaključil z besedami: pozivu »Prostovoljci napreji!«, bo nemška mladina veselo odgovorila s »Tuka!«.

HRABRI SPODNJEŠTAJERCI

Za hrabro vedenje pred sovražnikom so bili odlikovani z odlikovanjem **Eisernes Kreuz II. Klasse:** Gefreiter Paul Jowan, Ortsgruppe Weitenstein, Kreis Marburg-Land; Unteroffizier Rudolf Bratschitsch, Ortsgruppe Thesen, Kreis Marburg-Stadt; Gefreiter Franz Pichleritsch, Ortsgruppe Thesen, Kreis Marburg-Stadt; Grenadier Josef Bratuschek, Ortsgruppe Ankenstein, Kreis Pettau; Gefreiter Josef Dobei, Ortsgruppe Schöber, Kreis Marburg-Land; Grenadier Anton Tetitschkowitsch, Ortsgruppe Ankenstein, Kreis Pettau; Gefreiter Josef Swer, Ortsgruppe Thesen, Kreis Marburg-Stadt; Gefreiter Anton Glaser, Ortsgruppe Mahrenberg, Kreis Marburg-Land.

Eisernes Kreuz I. Klasse je dobil Unteroffizier Rudolf Bratschitsch, Ortsgruppe Thesen, Kreis Marburg-Stadt, ki je istočasno dobil tudi **Eisernes Kreuz II. Klasse.**

Kriegsverdienskrenz II. Klasse mit Schwertern je dobil Unteroffizier Bernhard Recla iz Graza.

Uspešna obramba na vzhodni fronti

Trdi obrambni boji na Sedmograškem — Zaustavljeni poskusi prodora med Bugom in Narevom

Po poročilu, ki ga je izdalo nemško vrhovno poveljstvo dne 31. avgusta, se je ojačil sovražni pritisk v smeri na Ploesti. Ob jugovzhodnih mehan Sedmograške so bili razbiti opetovani siloviti napadi boljševikov. V ostalem so se večji boji odigrali 30. t. m. samo severovzhodno od Varšave, kjer je bil ponovno preprečen nameravani sovjetski prodor v smeri na mesto. Tu je bilo uničenih 24 tankov.

1. september: Na vzhodni fronti se je posrečilo trdim nemškim četam zaveziti boljševiško poletno ofenzivo pred sklenjeno fronto, ki se vleče od vzhodnih Karpatov do Finskega zaliva. Tudi zadnje dni so se izjalovili vsi sovražni poskusi pridobivanja operativne svobode z močnimi sunki ob žilavosti naše pehote ter vsled uspešnih protitudarcev naših oklopnih odredov. V teku teh operacij je bilo uničenih nad 4200 sovražnih tankov in okrog 5000 topov. Ujetih je bilo 13.000 množ. V južnih in vzhodnih Karpatih so nemški in madžarski odredi odbili več sovjetskih napadov, podprtih z oklopnimi odredi. V mostišču Visle, zapadno od Baranowa, so vdrla naše čete v teku svojega napada globoko v sovražne položajke. Zapadno od mesta Anapol je bilo razbito neko sovjetsko mostišče na zapadnem obrežju Visle. V teku teh bojev je bila do zadnjega uničena 106. sovjetska strelska divizija. Severovzhodno od Varšave ter med Bugom in Narevom so se v trdih bojih zrušili številni boljševiški napadi, podprti s tanki in letalstvom. Na Estonskem so vrgli naši grenadirji neko sovražno skupino v srđitih gozdnih bojih severozapadno od Dorpata preko reke Embach v južno smer. Boljševiki so izgubili včeraj na vzhodni fronti 56 letal.

2. september: V vzhodnih Karpatih so naše planinske čete krvavo odbile boljševiške napade. V severozapadnem delu mostišča Visle pri Baranovu so bili boljševiki kljub trdovratnemu odporu potisnjeni dalje proti vzhodu. Severovzhodno od Varšave je tudi včeraj nadaljeval sovražnik s pomočjo močnih oklopnih in letalskih odredov svoje poskuse prodora. Waffen-44 je izvajala v tem odseku popolni obrambni uspeh, saj je uničila nič manj kot 47 sovražnih tankov. Med Bugom in Narevom so naše čete v devetdnevnih težkih bojih razbile naskok 30 sovjetskih strelskih divizij in številnih oklopnih ter artilerijskih odredov, preprečujoč tako nameravani sovražni prodor v smeri na Scharfenwiese. En sam konjeniški korpus je pri svoji vpostavi v težišču bojev uničil 138 sovražnih tankov in naskočnih topov, 107 topov in mnogo drugega orožja. Na ostali vzhodni fronti je prišlo do večjih bojev samo v področju mesta Schaken. Tu so se zrušili številni sovražni napadi ob krvavih izgubah za sovražnika. Nemški letalci so v nizkih poletih uničili na nekem sovražnem vzletišču v Romuniji 30 na tleh se nahajajočih letal. V letalskih bojih je bilo uničenih nadaljnjih 50 sovražnih letal. V Finskem zalivu so se naše podmornice uspešno obnesle v boju s sovjetskimi silami. Meseca avgusta je uničilo nemško letalstvo na vzhodni fronti 1571 sovražnih letal. Samo v letalskih bitkah je bilo zbitih 1200 sovražnih letal.

3. september: V južnih in vzhodnih Karpatih so nemške čete odbile številne sovjetske napade. Na ostali vzhodni fronti so se odigrali večji boji samo še severovzhodno od Varšave. Tu so bili krvavo zavrnjeni vsi sovražni poskusi prodora ter je bilo pri tej priliki uničenih 35 sovražnih tankov. Stari del Varšave je bil po hudem boju popolnoma očiščen upornikov. Nočni lovci so uničili pri napadu na neko romunsko vzletišče 11 letal in neki veliki hangar.

4. september: V južnih in vzhodnih Karpatih se je izjalovilo več sovjetskih napadov. Siloviti boji so se vršili dne 3. t. m. v mostišču Visle zapadno od Baranowa. Severovzhodno od Varšave so boljševiki brez uspeha napadali nemške položajke. Med Bugom in Narevom so boljševiki vpostavili maso pehotnih in oklopnih sil ter letalstva, vendar so je nemškim četam posrečilo

Karte vom Nordabschnitt der Ostfront
Scherl-Bilderdienst-Autoflex

v težkih bojih zaustaviti sovražne poskuse prodora ob istočasnem uničenju 35 tankov. Ti uspehi so bili doseženi večinoma v protinapadu. Na Litvanskem in v Estonki so se izjalovili lokalni boljševiški napadi. Nemški letalci so na nekem romunskem vzletišču ponovno uničili 15 stoječih letal ter razrušili dva hangarja ter neko skladišče za gorivo.

5. september: V jugovzhodnem delu Sedmograške se odigraje hudi napadalni in obrambni boji. V karpatskih gozdovih so madžarske čete bistveno pomagale odbiti več sovjetskih napadov. V mostišču Visle severozapadno od Baranowa se je posrečilo našim četam v večdnevnih uspešnih bojih kljub žilavemu sovražnemu odporu skrajšati frontno črto. Med Bugom in Narevom so vrgli boljševiki nove rezerve v bitko. Nemške divizije so zaustavile sovražne napade s protinapadi v globini naših položajev ter uničile pri tem 74 sovražnih tankov. Na Estonkem so bile uničene sovjetske bojne skupine med jezerom Wirz in Dorpatom pri poskusu forsiranja reke Embach. Pri Dorpatu so vrgle naše čete sovražnika v težkih gozdnih bojih proti jugu. Nemški bojni letalci so pri nekem napadu sovjetskih torpednih letal na neko nemško spremljavo zapadno od luke Libau zbili devet sovražnih letal.

6. september: V južnem delu Sedmograške so zavrnile madžarske čete s podporo nemških naskočnih topov prodirajoče romunske enote v protinapadu. Pri tej priliki je bilo zaplenjenih 6 sovražnih baterij. V nemško-madžarske roke sta padla tudi dva z vojnim materialom natovorjena železniška vlaka. Nemški letalci so v nizkih poletih nad romunskim ozemljem uničili 60 lokomotiv in celi vlak bencina. V vzhodnih Karpatih so bili zavrnjeni številni napadi boljševikov na sedlih v trdih bojih. Severno od Buga so nemške čete s protinapadi ob spodnjem Narevu zaustavile močne sovjetske napade v protinapadih. V srđitih bojih so uničile čete nemške suhozemske vojske in flakartilerije v času od 3. do 5. septembra 240 sovražnih tankov in naskočnih topov. Z ostale vzhodne fronte so sporočili samo lokalna boje v področju Dorpata. V zadnjih dveh dneh so izgubili boljševiki na vzhodni fronti 73 letal.

Trpljenje Finske se bo šele pričelo

Svedski tisk ugotavlja, da je finska javnost z dostojanstvenim mirom sprejela vest o koncu bojev na fronti. »Svenska Dagbladet« poroča, da ni na Finskem nikakih demonstracij, nikakih zahtev, nikakega smeha, temveč samo globoka resnost. »Stockholms Tidningen« piše, da stoji finski narod v pričakovanju izbire svoboda ali smrt. Nikdo ne more ničesar reči o sovjetskih pogojih, in to je tisto, kar tlač finske javnosti kakor velika mora. Ako bodo sovjetske čete zasedle severno Finsko, kakor se domneva, bo skušal velik del prebivalstva zbežati proti jugu ali pa na Svedsko.

Medtem je postal ministrijski predsednik Hackzell tarča sovjetskih napadov, čeprav je to isti Hackzell, ki je tako rade volje sprejel februarске sovjetske predloge letošnjega leta. Baje bo Hackzell sam odpotoval na čelu finske delegacije v Moskvo. »United Press« poroča iz Moskve, da vztraja Moskva pri februarских pogojih, pač pa se bodo ti pogoji za Finsko poslabšali v toliko, da bo Moskva povečala svoje odškodninske zahteve. Angleški listi že cinično pišejo, da bo Finska vključena v bodoče v neak sovjetski »zaščitni sistem«. Moskovski radio pa je izjavil, da Finska sovjetskih »predpogojev« za premirje ne sme zamenjati s pravimi pogoji, ki še niso izgotovljeni. To je tedaj usoda Finske, ki je ustavila boji za svojo svobodo in neodvisnost.

* Poraz tolovajskega pohoda na Balkanu. Nemške čete so v razmeroma kratkem času skupno z domačimi četami razbile na Balkanu najprej vzhodno krilo in pozneje še center proti Srbiji usmerjenega prodiranja tolovajev. Pri tem so imele komunistične tolpe velike izgube na ljudeh in materialu. Ze v drugem tednu avgusta je bila odpravljena vsa nevarnost za Srbijo in skoraj na vseh področjih se je začelo preganjanje sovražnika. Končno je popustilo bojevanje, ker so se tolovaji izogibali bojev in tako prišli do nadaljnjo slabitev svojih oddelkov.

* Cestne železnice brez sprevodnikov. Mesto Breslau namerava poskusiti z odpravo sprevodnikov na svojih cestnih železnica. Na mesto sprevodnikov, ki so danes večinoma ženske, bi uvedli nekakšne avtomate za prodajo vozovnic, s katerimi bi se potujoče občinstvo oskrbovalo samo. Trenutno študirajo način kontrole, ki naj prepreči neplačevanje vožnje in urejevanje reda. Gre za pridobitev in osvoboditev novih delovnih sil za totalno vojno vpostavo.

o Javno delovanje Laponcev. Število Laponcev nam pove, da gre za najmanjše pleme ali ljudstvo v Evropi, ki zavzema v kulturnem pogledu tudi najnižjo stopnjo. Njihov življenjski prostor je razdeljen na tri države: Norveško, Finsko in Sovjetsko in tudi meje teh držav niso mogle popolnoma izbrisati njihovih primitivnih šeg in navad. Politično niso Laponcev nikjer nastopali, da bi izražali svoje zahteve in želje. Sedaj je pa Sovjetska objavila, da je bolševizmu uspelo v Laponcev vzdramiti zanimanje za politiko. Tako poroča na primer londonski tednik »Weekly Review« o nekem načrtu, ki se je baje porodil v laponskih krogih in gre za to, da bi se združili vsi Laponcev v enotno sovjetsko republiko. Bolševizem gre za ustanovitev laponske republike pod moskovskim klobukom, kar bi Sovjetsko povečalo na račun severnega dela Norveške in Finske. S tem bi Sovjetska Unija imela pod kontrolo evropsko-arktično morskot, postala bi pa hkrati do neke meje tudi skandinavska država.

Položaj po frontah

Uspešna nemška obramba na vseh bojiščih - Inicijativa akcij je vedno v nemških rokah - Povratilno orožje „V1“ povzroča vedno večjo škodo - Strah pred novim nemškim orožjem

»Stajerski Gospodar« prinaša v zgoščenih oblikah vsa glavna poročila o vojnih dogodkih. Bralci si iz istih od tedna do tedna lahko napravijo podoba, ki jim predloči položaj front. V kolikor dopušča prostor, objavljamo razen vseh dnevnih vojnih poročil tudi mnogoštevilne članke in beležke, ki omogočajo bralcem razlago o vsem, kar je aktualnega. Poglobitev v potek bojev in položaje front olajšujemo od slučaja do slučaja tudi z objavo zemljevidov.

Znano je, da se nahajajo vse naše fronte že dalje časa v uspešni obrambi ali defenzivi, medtem ko so Angleži, Amerikanci in Sovjeti v napadu ali ofenzivi, ker bi nas radi premagali s svojo številčno in materialno premočjo.

Nemčija je v zadnjih dveh vojnih letih prepustila sovražnikom velika področja, ki jih je zavajevala v letih 1939-42. To so za sovražnike do neke meje stvarno vidni, nikakor pa ne odločilni uspehi. Izgubili so namreč pri tem gore ljudi, orožja, municije in materiala, ne da bi bili pri tem kjer koli uničili ali uspešno in odločilno porazili kako nemško fronto. Naše fronte so se umikale in se delno še umikajo in branijo strnjene in neporažene, prizadevajoč največ s svojim gibljivim načinom vojskovanja napadalcem velikanske izgube. To velja za fronte na zapadu, jugu in vzhodu. Povsod krvavijo in se uničujejo naskakujoče sovražne divizije, ki bi rade izsilile za vsako ceno odločitev v svoj prid. Naša hrabra oborožena sila se pa pri tem brani in bojuje kakor razdražen lev, izogibajoč se lastnih velikih izgub. Naše vodstvo in ljudstvo se pa tudi zavedata nevažnosti poteka in lege front. Doslej se vršijo še vse operacije na sovražnem ozemlju, skoravno se fronte približujejo mejam Reich-a, ki je nekakšna citadela v evropski tdnjavi, kar svedoča še dolgo ni odločilno, ker so še vse nemške fronte v neporaženem stanju.

Kdor je zasledoval vojno-politična poročila zadnjih tednov, mu ne bo težko napraviti si sliko, ki je sledeča:

Naše fronte na zapadu in jugu proti Anglo-Amerikancem ter na vzhodu proti sovjetom so slej ko prej v obrambi, ki slabi in uničuje sovražne sile. Sovražnik nastopa prav posebno na zapadu z veliko brzino, ker mu naše povratilno orožje »V1« prizadeva veliko škodo in ker ga očitel deluje učinka navdaja strah pred novim nemškim orožjem. To je razumljivo, saj še proti »V1« ni našel protibrambe. Prav dobro se namreč zaveda, da bo novo nemško orožje, o katerem se sedaj samo namiguje in prerokuje, še nekaj tujega od sedanjih samoleteljih bomb. Zato bi pa rad še pred vpostavo novega orožja izsilil odločitev vojne.

Vsa ta prizadevanja Anglosasov bodo pa ostala samo pobožne želje. Naše fronte so na tem, da oslabiljo in ohromijo moč sovražnika, zaposlujejo ga s krvavimi bitkami, vse dokler si Nemčija s svojo totalno vojno vpostavo, ki deluje v polnem teku, ne izdela v dovoljni meri novega načina sedanjega vojskovanja načelno izpreminjalnega orožja. To orožje bo s svojo vpostavo kar čez noč, ne samo izravnalo našo trenutno številčno in materialno podrejenost napram sovražniku, temveč nas na celi črti napravilo v vsakem pogledu za vojskovanje močnejšega in nadrejenega. Tako glasijo namigovanja iz ust in izpod peres merodajnih in poučenih krogov o nemškem izumu, ki bo zdaleka zasenčil vso dosedanje vojno tehniko.

Zadostuje nam, če se poglobimo v duhovnost in višek izuma »V1«, bombo ali mino brez posadke, ki povzroča v Angliji nepopisno škodo. To za sovražnika nevidno razstrelilno snov obkroži ves angleški narod, ne da bi bil v stanju, organizirati kako protibrambo. Angleži so obstreliani s temi letečimi bombami noč in dan in nikdar se ne vé, kje, kam in kedaj, bodo padale in eksplodirale. Nad milijon hiš imajo od tega orožja poškodovanih v Angliji. Vsi sovražni poskusi protibrambe so se izjalovili. Neznana mu je sestava razstrelilnega telesa, nepoznana mu je pa tudi lega baterij, ki te bombe izstreljujejo iz evropske celine preko morja na angleško otoč-

je. Pri vsem tem vojskovanju z »V1« pa nimajo Nemci skoraj nobenih izgub ter so v stanju, to razstrelilno letalo izdelovati v zadostni količini in precej hitro. Če sodimo po tem izumu, si lahko predstavljamo skrb in strah Anglo-Amerikancev pred še učinkovitejšim, v pripravi in izdelovanju se nahajajočem nemškim orožju, razumljiv nam je pa tudi mir nemškega vodstva, ki popolnoma zaupljivo gleda v nadaljnji razvoj vojne.

POLITICNE BELEŽKE

□ »V1« je poškodoval nad milijon hiš. Tako je izjavil angleški poslanik Halifax pri ameriški vladi v Washingtonu v nekem svojem govoru, ki je bil namenjen ameriškemu prebivalstvu.

□ Partizanstvo na Slovaškem. Pretekli četrtek je govoril slovaški prezident dr. Tiso svojemu narodu. Uvodoma je povdaril uspehe, ki jih je beležila Slovaška v več kot pet letih po svoji ustanovitvi. Boljševiški agenti bi hoteli s svojo laziagitacijo motiti ta razvoj. Prišlo je tako daleč, da po Slovaškem morijo in ropajo med delavci, kmeti in duhovščino. Sadržja je planila, da bi ustvarila na Slovaškem zmešnjavo in tako pripravila teren za boljševizem. Ker lastne sile ne zadostujejo, je zaprosil dr. Tiso velikega nemškega zaveznika za vojaško pomoč pri pobijanju boljševiških tolp. Prihod nemških čet na Slovaško zasleduje samo en cilj: uničenje tolp. Dr. Tiso je končno izjavil, da je na svojem mestu, prav tako tudi vlada. Če bodo vsi Slovaki izpolnili svojo dolžnost, bo na Slovaškem v par dneh zopet mir in red.

□ Nova madžarska vlada. Regent Horthy je namesto obolelega ministrskega predsednika Sztójay-a, ki je podal demisijo, imenoval novo vlado, kateri načeluje general-Lakatos. Zunanji minister je podmaršal Henyey. V ostalih portfeljih ni bilo bistvenih sprememb. Novi mini-

strski predsednik Lakatos je za nadaljevanje vojne, za zaščito madžarskih mej, za vzdrževanje notranjega miru in reda ter za zvišanje produkcije.

□ Finska prelomila svoje odnose z Nemčijo. Finska vlada je prelomila svoje diplomatske odnose z Nemčijo. Ta prelom je smatrala Sovjetska Unija kot predpogoj za objavo pogojev premirja, ki jih namera diktirati finskemu narodu. Nemčija je bila že več mesecev pripravljena na izgubo finskega zaveznika ter je v to svrhu izvedla vse varnostne ukrepe.

□ 1,4 milijonov Romunov v Sibirijo. Madžarska poročevalnica MTI poroča iz Carigrada: Tukajšnji sovjetski krogi potrjujejo iz Romunije izvirajoče informacije, po katerih so začeli boljševiki zbirati prvi del romunskih delavcev, ki odidejo na delo v Sovjetijo. Odgovor 1,4 milijonov Romunov v Sibirijo je posledica izdaje »kralja« Mihaela. Njegov minister Maniu je medtem podal izjavo sledečih vsebine: »Ne prikrivamo, da nam povzroča naloženo premirje velike žrtve in da zapušča v naših srcih boleče rane.«

□ V Parizu, ki so ga okupirali Anglo-Amerikanci, je nastala pravcata anarhija. Na podlagi ovaštva so pozapri doslej že 4000 oseb.

□ V zasedeni Italiji ne obratuje nobena tovarna. Kakor poročajo nevtralni novinarji iz zasedene Italije, ne obratuje tamkaj vsled pomanjkanja surovin niti ena tovarna. Brezposelnost je zavzela takšen obseg, da si ga ni mogoče predstavljati. Tistih par obratov, ki delujejo izključno za anglo-ameriško vojaštvo, je vpostavilo večina vojaške, da bi tako zmanjšali stroške.

□ Nedićev poziv Srbom. Ob tretji obletnici imenovanja njegove vlade je govoril srbski ministriški predsednik, general Milan Nedić, srbskemu narodu po radiu. Nedić je podal izčrpno poročilo o delovanju njegove vlade v preteklih mesecih. General Nedić je v svojem govoru podčrtal, da je bila edina pot za rešitev srbskega naroda pred boljševiškim poginom v sodelovanju z nemško okupacijsko oblastjo. Tej poti je ostala vlada nacionalne rešitve vsa tri leta neomajno zvesta. Čas in rezultati so potrdili sadove tega dela.

□ Besnenje Gaullistov v Franciji. Gaullistični odbor za javno pravosodje je v Parizu osnoval 12 prekih sodov, ki bodo takoj stopili v svojo funkcijo. V Montpellieru so obsodili na smrt prefekta, šefa policije in še deset drugih oseb. Obsojenci so bili medtem že usmrčeni.

Romunsko žetev plenijo

Obsedno stanje v Bukarešti - Boljševiki delajo v Romuniji, kar hočejo

Boljševiška vojska je po vesteh, ki prihajajo iz Bukarešte, vtirgala oblast nase v vseh zasedenih okrajih. Izdajalski kralj Mihael je sicer odredil, da so rdeče čete obmetavali s cveticami, toda romunski narod čuti vso težino boljševiške okupacije. Sam minister Maniu je izjavil v nekem govoru, da gre Romunija težkim časom nasproti in da se mora romunski narod pripraviti na najhujše žrtve. Kakor poroča agencija »Associated Press«, je razpoloženje v Bukarešti zelo mučno. Sovjetski poveljnik mesta je proglasil obsedno stanje, ne da bi bile pri tem romunske oblasti kakorkoli udeležene. Medtem ko so vse trgovine zaprte za domače prebivalstvo, korakajo boljševiški vojaki po ulicah, plenijo trgovine in odnašajo vse, karkoli jim pride pod roke. Vojaki delijo prebivalstvu letake in ga podžigajo, naj pospeši sestavo čisto komunistične vlade. Slične so razmere tudi drugod v Romuniji. Lokalne romunske oblasti nimajo sploh nikake besede in delajo sovjetski polit-komisarji, karkoli jim je drago. Na podeželju so boljševiki že začeli pleniti letošnjo žetev. Kmetom pa niso dali denarja, temveč same pobotnice, ki jih mislijo izplačati bogvekelej. Izdajalci pa že skušajo izpolniti prvi rok pogojev za premirje. Od 1.400.000 delavcev, ki bodo morali oditi v Sovjetsko Unijo na delo, je bil že sestavljen prvi transport. Številne romunske edince, ki so bile razorožene, so boljševiki spravili na vlake ter jih zavlekli nekam v Sovjetijo.

Romunska komisija za premirje, ki jo vodita Prinz Barbu Stirbey in komunist Patrascanu in ki je prispejala z letalom v Moskvo, še vedno čaka v čakalnici Kremlija. Doslej ni smela stopiti v zvezo z izdajalsko vlado v Bukarešti, ki je samo izvršilni organ boljševikov. Podoba je, da se iz-

ogiba Kremlj formuliranju pogojev premirja, da bi medtem z večjim uspehom pospešili boljševizacijo Romunije. Posebno vlogo v izdajstvu Romunije igra komunist Patrascanu, ki se smatra »pravosodnim ministrom« nove »vlade«. Radi komunističnega delovanja je bil Patrascanu obsodjen na šest let ječe, vendar se mu je posrečilo letos spomladi pobegeti iz nekega koncentracijskega taborišča. Patrascanu je kaj hitro našel zvezo z Mihaelom ter mu je obljubil boljševiško pomoč za slučaj, da bo odstranil Antonescu ter se postavil proti Nemčiji. Majnika 1. 1944 se je po prizadevanju Patrascana vršila konferenca med kraljem in njegovimi svetovalci ter komunisti. Pri tej priliki so ugibali tudi o možnosti, da se bo izdajalec Mihael odpeljal v Moldavijo ter tamkaj staval pod zaščito boljševiških čet. To se je razbilo tedaj ob razmerju sil. Junija so nato sklenili komunisti svoje zavezništvo z »demokratskimi« strankami proti Antonescu. To je privedlo tako daleč, da je Romunija odposlala svojo delegacijo v Kairo, nakar je izbruhnilo neprikrito izdajstvo.

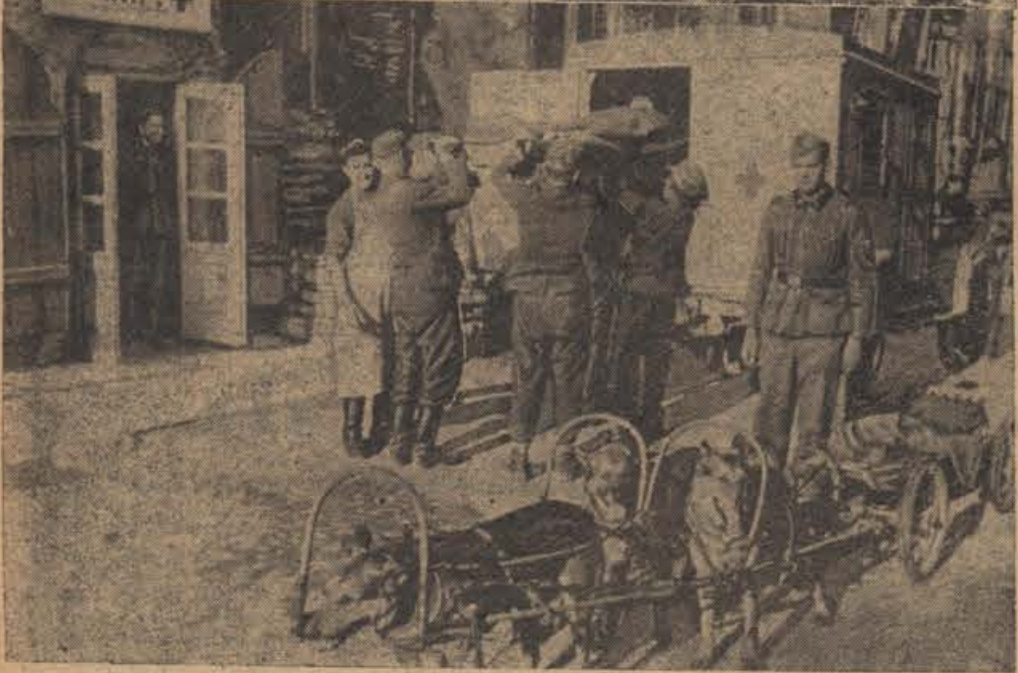
□ Moskovski »predpogoji«. Kot predpogoj za pričetek pogajanj za premirje je sovjetska vlada po najnovejših poročilih zahtevala od Finske prekinitev diplomatskih odnosov z Nemčijo, obenem pa mora nemška oborožena sila izprazniti Finsko do 15. septembra. Sele po izpolnitvi teh »predpogojev« da je Moskva pripravljena sprejeti odposlanstvo finske vlade, ki bo imelo sprejeti boljševiški diktirani mir. Švedski tisk izraža bojazan, da bo Moskva svoje zahteve napram Finski še poostрила. »Nya Dagligt Alehand« je mnenja, da bodo Fini šele naknadno izvedeli, kaka usoda jih čaka.

Bilder aus dem Kriegsgeschehen

»Panther« und aufgesessene Panzergrenadiere treten ostwärts Warschau zum Angriff an

PK-Zeichnung Böhm (Sch)

Schnelle Betreuung unserer Verwundeten

Mit einem Hundegespann wurde der Verwundete zum Hauptverbandplatz gebracht, wo er sofort operiert werden konnte. Ein Sanitätskraftwagen bringt ihn nun zum Lazarettzug, der ihn in das nächste Lazarett überführt

PK-Kriegsbericht Truöl (PBZ—Sch)

Ein Kampf, hinter dem das Schicksal der ganzen Nation steht, kann nie anders mit einem Sieg enden.

Goebbels

Fallschirme werden überprüft

In regelmäßigen Abständen werden die Fallschirme unserer liegenden Verbände durch den R- und S-Wart, den verantwortlichen Mann für Rettungs- und Sicherungsgeräte, überprüft. Von seiner gewissenhaften Pflichterfüllung hängt oft das Leben seiner in Luftnot befindlichen Kameraden ab. — Im Luftschraubenwind eines Schlachtflugzeuges wird der Schirm aufgerissen.

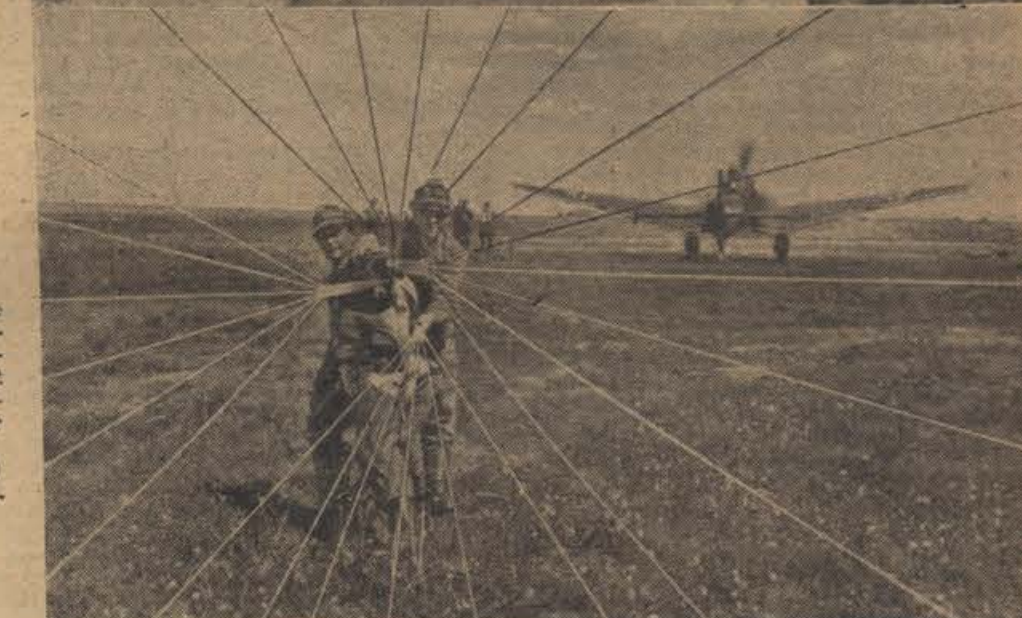
PK-Kriegsbericht Doege (Sch)

Ersatz aus der Heimat

Grenadiere einer soeben im Südschnitt der Ostfront eingetroffenen Division auf dem Marsch zur Front

PK-Kriegsbericht Otto Paul (Sch)

Am Rande des Südostkrieges

Von Kriegsbericht Dr. Heinz Schwitzke.

Man kann die Geschehnisse immer nach verschiedenen Richtungen hin auslegen, auch die Geschehnisse des Krieges natürlich. Sie sind an sich nackt und nüchtern, und gewinnen erst durch die Deutung ihren Sinn. Der Feind sieht in den Dingen, wie sie sich entwickeln, etwas anderes als wir, wir etwas anderes als der Feind. Und so stünde Behauptung gegen Behauptung, wenn es nicht hin und wieder kleine Gelegenheiten gäbe, auch Deutungen nachzuprüfen. Ein Kriegsschauplatz, der zur Zeit Nebenkriegsschauplatz ist, wie der Südosten, bietet dazu oft die feinsten Handhaben. Es spiegeln sich hier bisweilen die großen Ereignisse im kleinen, aber desto schärfer und genauer und so ergeben sich häufig nachdenkliche Bilder, die sich aus allerlei bescheidenen Meldungen zusammensetzen, wie sie am Rande des Geschehens eingehen.

Über das Verhältnis der Alliierten untereinander beispielsweise unterrichtet nichts besser

als der Befehl des Bandenhäuptlings aus Kroatien an seine Banditen, bei Sammlung der nachts und aus der Luft von verbündeten Flugzeugen abgeworfenen Waffen und Güter ja heimlich zu sein und die Engländer und Amerikaner ja nicht wissen zu lassen, was die Russen geliefert haben. Daß gleichzeitig aus diesem Befehl hervor geht, es wäre dann immer noch erträglicher, wenn die Russen erfahren, was die Anglo-Amerikaner bringen, verrät die eigene Stellung des Herrn Broz trotz seines Leugnens und Sträubens nicht gerade un deutlich. Aber dafür liegen auch noch andere Anzeichen vor. Zwar ist es dann und wann vorgekommen (und auch das konnte uns natürlich nicht verborgen bleiben), daß in den Bandenwäldern gewaltige Streitigkeiten ausbrachen, welche Fahne zu hiesem sei, ob die jugoslawische Trikolore, die die Engländer lieber sehen, oder der Sowjetstern, und daß es dabei ziemlich blutige Kämpfe gab. Aber die Parteigänger der Trikolore

dürften doch in der entscheidenden Minderheit sein. Das ist ganz besonders schmerzhaft den zahlreichen Besatzungen klargeworden, die mit ihren Viermotorenbomben über Kroatien in die Ostmark oder nach Ungarn einfielen und dann haviert durch unsere Flak oder Jäger nicht mehr nach Hause kamen. Viele von ihnen sind nachweislich aus den Wäldern, in denen die Banden hausten, nie wieder herausgekommen. Zum mindesten sind sie oft von ganzem Herzen verprügelt worden, und Bandenprügel wiegt nicht gerade leicht. Aber auch über eine große Zahl von Erschießungen liegen Meldungen vor. Im übrigen hat ja auch noch keine Besatzung des Feindes verschwiegen, wie ungern sie dieses Gebiet überfliegt. Und es geschieht keineswegs umsonst, wenn sogar von den zu den Waldbrüdern kommandierten Soldaten, englischen Funkern oder Verbindungsoffiziere, hilfeschende Funksprüche in den Äther hinausgeschickt worden sind: man möge sie doch ja schleunigst wieder abholen, da es ihnen bei den rauen Bundesgenossen so gar nicht gefiele und sie ihres Lebens nicht sicher seien.

So also sieht es aus. Und wie es um die Lieferungen, die nachts eintreffen, eigentlich bestellt ist, darüber gibt es auch täglich hinreichend beredte Zeugnisse. Denn keineswegs ist es nur einmal vorgekommen, daß solche Lieferungen von englischer Seite beispielsweise an Bedingungen geknüpft waren, die zwar den Engländern, nicht aber den Banditen zu gute kamen, und daß

es etwa hieß: wenn Ihr diesen oder jenen Abschnitt besetzt oder diese oder jene Straße, dann könnt Ihr mit Waffen rechnen, sonst seht, wie Ihr Euch selber helft. Das stärkste Stück ist aber wohl jene Methode, die immer häufiger und umfangreicher angewendet wird, und die auch ganz besonders bei der kroatischen Bevölkerung, die in ihrer Versorgung durchaus nicht auf Rosen gebettet ist, immer größeres Entsetzen und immer größere Erbitterung erweckt: daß nämlich die Alliierten neuerdings lieber in die von den Banditen mühsam zurechtgemachten, abseitigen Notflughäfen hineinlanden, als nur von oben abzuwerfen. Der Grund liegt bestimmt nicht darin, daß solche halbbrüchigen Landungen bequemer sind. Weit gefehlt! Aber wenn man landet, kann man nicht nur etwas bringen, man kann auch

wieder etwas mitnehmen. Und so lassen sich denn die Anglo-Amerikaner von den Banden mit dem wenigen Schlachtvieh bezahlen, das der kroatischen Bevölkerung gehört, und schleppen es durch die Luft nach Italien. Sie behaupten zwar, es sei eine freche deutsche Propagandalüge, daß in Italien gehungert würde. Aber die Luft ist ja nicht gerade der billigste und naheliegendste Beförderungsweg für Vieh. So müssen sie es doch wohl sehr bitter nötig haben.

POLITISCHER DROBIZ

□ **Bolgarija se je udala izsiljevalni politiki zaveznikov.** Bolgarski ministri predsednik Bagrjanov je dne 2. t. m. prečital v sofijskem radiu kratko izjavo, da je njegova vlada podala demisijsko. Novim ministrom predsednikom je bil imenovan Muravjev. Nova bolgarska vlada pomeni političen sunek v smeri na levo. Doslej ta vlada ni zamogla postaviti nikakega programa, ki bi Bolgariji osiguril zaželeno nevtralnost, samostojnost in neodvisnost. V bolgarskem narodu, zlasti pa v vojski, vlada velik poplah. Iz vsega

tega je razvidno, da se je Bolgarija udala izsiljevalnemu pritisku zaveznikov. Bagrjanova vlada ni bila več dorasla položaju zato je prepustila odgovornost za odločitve, ki se nahaja pod pritiskom sovražnega izsiljevanja, novi vladi.

□ **Preosnova vlade na Hrvaškem.** Po glavnik dr. Ante Pavelić je 1. septembra razrešil dolžnosti notranjega ministra dr. Mladena Lorkovića, vojnega ministra Ante Vokića, generalnega ravnatelja za javni red in mir dr. Miljutina Jurčiča in predsednika zagrebske policije dr. Josipa Vragovića. Obenem je bil imenovan notranji ministrom do glavnika in ustaški polkovnik. Mate Frković, voj-

nim ministrom podadmiral Steinfel, prometnim ministrom dr. Josko Dumadžić, generalnim ravnateljem za red in varnost ustaški polkovnik in dosedanji veliki župan Erik Lisak in ustaški major Ivan Kirin predsednikom zagrebske policije. Obenem je bil podmaršal Čanić razrešen svojega delokroga kot vrhovni poveljnik hrvatske oborožene sile. To funkcijo bo odslej izvajal sam vojni minister.

□ **Ameriški minister Nelson potuje po Aziji.** Ameriški minister za vojno produkcijo Donald Nelson je nedavno na svojem potovanju v Kitajsko prispel v Moskvo. Spremlja ga generalni major Patrick Hurley, osebni zastopnik Roosevelta v Osrednjem in Daljnem vzhodu.

□ **Kriza v grški emigrantski vladi.** Svojo ostavko so podali trije ministri grškega emigrantskega odbora, in sicer podpredsednik vlade Sofoklej Venizelos, minister brez listnice Rendis in mornariški minister Kylonas.

□ **Roosevelt pleni rudnike.** Prezident Roosevelt je dal zapleniti deset rudnikov Pennsylvaniji ter je odredil, da morajo v teh rudnikih v polnem obsegu nadaljevati obratovanje. Omenjeni rudniki so bili ogroženi vsled štrajkov v svoji produkciji.

UMNI KMETOVALEC

Kanalizacija kmečkega bivališča

Naprednost kmetovalca se med drugim lahko presodi tudi po načinu, kakor ravna z gnojcem in gnojnicjo. Zanimen gospodar dopušča, da se ne- snaga razprostira po vsem dvorišču, da gnojnica teče vse vprek okoli hlevov in se razliva okrog stanovanjskih hiš, po potih in celo na javne ce- ete. Taka kmetija nudi zopno sliko umazanosti, ki zastruplja zrak in pospešuje razvoj nadležnega mrčesa in klic vseh močočih bolezni.

Podobno je tudi za smotno ureditev gnojišč in gnojnicnih jam najvažnejše, da se vsa mesta, na katerih se zbirajo in po katerih se odvajajo od- padki, dobro izolirajo od vse okolice.

Tudi v najskromnejših kmečkih domačijah je moč doseči tako izolacijo z materijalom, ki ga je na deželi skoro povsod nekaj: je to mastna ilovica, ki ne prepušča vode. Z njo naj se predvsem pokrije vsa talna ploskev hleva, tako, da se pre- preči pronicanje tekočih odpadkov v zemljo in zidovje. To je zlasti važno na vseh naših ravnin- skih pokrajinah ob večjih rekah, kjer tvorijo ter- ren grobe naplavine: gramoz in grobi pesek.

V skromnih kmečkih domačijah služi taka ilov- nata plast lahko že neposredno za pod v hlevu; treba je izdatneje nastiljati. Bogatejše kmetije bo- do svoje hleve nad tako ilovnato izolacijsko plast- jo še tlakovale. Tekoče odpadke odvajamo v pli- tvih žlebovih, izpeljanih ob stojiščih živine do greznice ob gnojišču. Tudi te jarke moramo spodaj dobro izolirati z ilovico, ali pa jih izdelati iz snovi, ki vode ne propuša, kakršen je kamen v cementni malti, trdo žgana opeka v cementni mal- ti ali pa dober beton. Po teh jarkih odvajamo tekoče odpadke snovi do greznice, ki jo uredimo neposredno pri gnojišču, na zadnji, od dvorišča odmaknjeni strani hleva. Najboljše je severna stran, ker je za gnoj dobro, da je v senci.

V skromnejših razmerah uredimo gnojišče kot plitvo kotanjo, ki jo zopet spodaj izoliramo z mastno ilovico; zadostuje plast 20–30 cm, kate- ro zgoraj utrdimo z navadnim tlakom iz grobeqa kamna. Robove gnojišča dvignemo za približno 15 cm nad okolišni teren, da nam pri nalivih de- ževnica ne preplavi gnoja in ne odplavi drago- cene sestavine. V nagljenem zemljišču je treba poskrbeti s primernim jarkom za neškodljivo od- vajanje deževnice okrog gnojišča in mimo trez-

nice. Premožnejši kmet si bo seveda uredil solidno zidano gnojišče. Greznice za zbiranje gnojnice, bi morale biti pa tudi pri najmanjših podeželskih hi- šicah solidno zgrajene iz nepropustnega materija- la. Greznice pokrijemo z močnimi lesenimi plohi ali pa z betonsko ploščo, v kateri pustimo samo približno 60 cm široko in 1 meter dolgo vstopno odprtino, ki jo pokrijemo z lesenim pokrovom.

Važno vprašanje zase so stranišča kmečkih bi- vališč. Pri manjših kmečkih hišah so stranišča po navadi neposredno pri gnojišču. S tem je sicer to vprašanje najbolj enostavno rešeno, kajti neugod- ni duh iz stranišča ni toliko nadležen za stano- vanje.

A v novejših časih si želi tudi v skromnih raz- merah živeči deželan stranišče neposredno pri stanovanju. Kako preprečiti pronicanje neprijetnih in zdravju škodljivih hlapov v stanovanje? Ako je v naselbini vodovod in zadosti sredstev, je naj- prikladnejši angleški način izplakovalnih stranišč. Toda znatna množina vode, ki se za angleška stranišča porabi, silno razredči odpadke, v grez- nici se pa nabira veliko vode. Ako greznica ni posebno velika, nastanejo težkoče z odvajanjem razredčene gnojnice. V gramoznem terenu jo eno- stavno spuščajo v poniklovalnice; ako pa je ter- ren nepropusten, postane tudi ta razredčena gnoj- nica nadležna za okolico, razen tega pa gredo dragocene gnojilne snovi v zruho.

Zato priporočajo sodobni kmetijski strokovnja- ki stranišča bodisi le z zelo skromnim izplako- vanjem, da se ne kupiči preveč tekočih snovi, ali pa stranišča z mehničnim zapiranjem, kar je še bolje. Kot delno snažilno sredstvo služi zdrobl- jena prst, ki se v odmerjenih množinah nasuje v greznico po uporabi stranišča. V nekaterih se- vernih krajih uporabljajo v ta namen zdrobljeno šoto.

Koliko je treba odpadne vode odvajati iz enega mesta na drugo, n. pr. pri večjem posestvu iz raznih hlevov v skupno greznico, naj se odva- ja vedno v pokritih kanalih.

Snažno bivališče krepi kmečki rod, dviga in ohranjuje mu zdravje in življenjsko veselje. Zato bi bilo prav, da bi vsak kmečki gospodar o teh stvarih razmišljal in jih poskusil zadovoljivo re- šiti.

pa odpadlo sadje sproti pobiramo in uničujemo, zatiramo navedene škodljivce in bolezni. V gos- podarstvu se tako sadje na različne načine lahko porabi: pokuha prašičem, kateri bodo hvaležni za priboljšek, ali se pa uporabi za napravo kisa. V nasprotnem slučaju se pa mora na kakršenj- koli način uničiti — najboljši, da se na primer- nem mestu, ki nas ne ovira, zakoplje vsaj pol metra globoko. Popolnoma napačno je, tako sadje metati na kompost, ker se od tam ravno tako ši- ri škodljivci in bolezni naprej.

Obiranje sadja

Dozorelo sadje je treba ob pravem času obrati. Za to se ne more navesti natančnega časa po datumu, ker je čas zrelosti — neglede na sorto — odvisen od lege, podnebja, zemlje, pa tudi od vremena.

Da je sadje zrelo, se najboljši pozna po tem:

1. Da je popolnoma razvito in je doseglo sorti odgovarjajočo debelost.

2. Da je pridobilo na barvi, lepo zarudelo ali porumenelo.

3. Da že tu ali tam odpade kakšni plod, ali se da z lahkoto odtrgati.

4. Po okusu, vonju in po tem, ker se že čuti nekoliko mehko, pri vrstah sadja (kakor na pri- mer koščičasto), ki dozori že na drevesu do užitne zrelosti.

5. Pri nekaterih sortah peškastega sadja po peškah, ki postanejo temnejše barve.

Razlikujemo užitno in drevesno zrelost. Rano sadje, predvsem koščičasto, postane hkrati užitno in drevesno zrelo. Poznejše in peškasto sadje pa se trga že, ko je drevesno zrelo, ter se spravi do užitne zrelosti v sadno shrambo. Ko bi to sadje pustili na drevesu do užitne zrelosti, bi med tem že večina popadala na tla, ostalo bi pa zgubilo na vrednosti in bi postalo pusto in mok- nasto. Znano je, da sadje ne dozori vse hkrati ter ga je treba večkrat obirati. Zelo različno

dozorevajo breskve in marelice, katere je treba redno v presledku po dva dni obirati. Vsaki- krat se utruga samo debeli, barvani plodovi, ki se dajo z lahkoto odločiti in se čutijo nekoliko mehki. Ostali se pa pustijo še na drevesu. Le za pošiljanje namenjeno sadje se utruga še popol- noma trdo, kaka dva dni ranije. Enako v pre- sledkih se trgajo z dobrim uspehom tudi ranejša jabolka in hruške. Obrano sadje se spravi v sadno shrambo, kjer v krajšem ali daljšem času pozori. Tako sadje je po okusu, vonju, sploh po kakovosti, znatno boljše in sočnejše, kakor če bi ga pustili na drevesu dozoreti. Izkušnje pa so tudi pokazale, če se obira sadje večkrat, zmira- jo zrelo, da se ostalo znatno razvije in lepše do- zori. Znano je, da se plodovi tik pred drevesno zrelostjo najbolj debelijo, pridobijo na teži in kakovosti. Kdor se hoče o tem prepričati, naj tik pred zorenjem izbere in določi na eni veji več enakomernih, zrelih in razvitih plodov, ter po enega v presledku po dva dni utruga in primari- ja. Razlika v debelosti je znatna in je plod, ki je bil utrgan pred nekaj dnevi za polovico manjši, če pa primerjamo po okusu, pa znatno zaostaja.

GOSPODARSTVO

Milo, pralni prašek in čistilna sredstva

Če rečemo, da je vsa nemška industrija na za- vidljivi višini, ne povemo nič novega. Da je pa prav posebno nemška kemična industrija izumi- teljica in voditeljica na področju kemije in ke- mičnih izdelkov, povemo to, kar že davno priznava ves svet. Zato ni nikakšen čudež, da so nemške tovarne kemičnih izdelkov razen svojih za vo- skovanje neposredno potrebnih produktov rešila zadovoljivo tudi oskrbo Nemčije ter v veliki meri z njo povezane Evrope s pralnimi in umival- nimi sredstvi.

Milo znamke »Rife«, ki je mišljeno za toaletne in pralne svrhe ter istoimensko milo za britje krijeta s pomočjo pralnih praškov, pralne sode in ostalih čistilnih sredstev v glavnem vse potrebe prebivalstva. Da so razen tega za male otroke in specialne svrhe na razpolago še kakovostno boljša mila, priča o vsestransko preudarnem in umnem gospodarjenju s temi vsakodnevnimi po- trebčinami.

Zrelejši generacije se še spominjajo, kako so ljudje v prvi svetovni vojni bili večkrat po cele mesece brez mila in pralnega praška, kar se danes pri organizatorno dobrem racionalizmu še ni in tudi ne bo zgodilo. Akoravno na prvi pogled izgleda, kakor da bi bila količina umivalnih in pralnih sredstev skromna, je z ozirom na njihovo kakovost zadostna. Predpisani obroki popolnoma zadostujejo za umivanje, britje, pranje in čišče- nje, in nikdo ki pravilno gospodari, še ni prišel v zadrego, da ne bi imel sredstev za pranje pe- rila. Pri tem je pa podčrtati, da so pralni praški po zaslugi svojih receptov in izdelovalnih načinov sredstva, ki prav dobro perejo in čistijo, ne da bi s svojimi sestavinami prekomerno obrabljali, kva- rili ali trgali tekstilije.

Če opazujemo po mestih, trgih in vaseh perilo in obleke našega prebivalstva, ki ga pere in či- sti s pralnimi potrebčinami naše kemične indus- trije vojnega izdelka, lahko ugotovimo, da na tem področju sploh ni vidna vojna, v kateri se nahajamo. Prebivalstvo ima v redu in čisto pe- rilo in obleke in marsikatera moška srajca ali ženska bluza je po pravilnem in skrbnem pranju z našimi vojnimi pralnimi sredstvi lepša kakor je bila nekoč po pranju z milom in sodo pred- vojnega izdelka.

GOSPODARSKE VESTI

× Svedski trgovci o povojnih cenah. Na kon- gresu trgovcev v Göteborgu so med drugim go- vorili tudi o domnevanih povojnih cenah. Za- stopali so stališče, da ni pričakovati drastičnega padca cen. Višina švedskih cen je narasla radi previsokih transportnih stroškov za importno blago, kar se bo po vojni samo izravnalo. Bolj težavno bo pa to v državah, ki med vojno niso zavirale razvoj cen.

× Petrolejska industrija. Petrolejska koncerna Standard-Oil of California in Texas-Oil sta usta- novila interesno skupnost, da bi skupno operirala in eksploatirala v Egiptu, Novi Zelandiji in Av- straliji. Nova družba se imenuje American

Vinogradniški in sadjarski kotiček

Kaj z odpadlim sadjem?

Zdravo zrelo odpadlo sadje se naj pobere, očisti ter uporabi za kak sadni izdelek; za mar- melado, sadni sok ali se sproti posuši v krušni peči ali v pečici v krlje. Jabolka in hruške se pa s pridom uporabijo za napravo sadnega mošta. Vse sadje pa, ki se za domačo uporabo ne rabi, sploh večja količina, se pa odda na zbirališča (Sammelstelle). Noben plod, predvsem sedaj v vojnem času, naj ne gre v izgubo. Vnovči se pa tudi še nezrelo sadje, katero se sproti pobira in oddaja.

Vse odpadlo, tudi nezrelo sadje, se mora sproti pobirati tudi iz naslednjih razlogov: Odpadlo sadje je črvido in ranjeno, začne takoj gniti, je napadeno od škrlupa itd. Če ostane sadje na tleh, se jabolčni zavijač, gniloba in škrlup neovirano širi, ter napadajo ponovno zdravo sadje. Če

POZOR!

Naročanje in nakup »Stajerskega Gospodar- ja«. Radi totalne vojne vpustave so pošte mimo- grede ustavile sprejemanje novih naročnikov za naš list, ker jim primanjkuje uslužbencev za ne- moteno opravljanje vsega, kar je s sprejemanjem naročnikov in dostavo lista povezano. V kolikor bi naši bralci želeli dobivati naš list in ga pri pismonoši ali na pošti ne morejo naročiti in pla- čati, jim svetujemo, da se obrnejo na naše raz- pečevalce, ki ga prodajajo kupcem, kjer dobijo vsako številko po deset Rpf. Razpečevalci in prodajalci našega lista (trafikanti ali trgovci) pa dobijo od našega založništva vsako naročeno število »Stajerskega Gospodarja«, da lahko zado- voljijo vse morebitne kupce.

MALE VESTI

* Führer je počastil bojevnike, ki so se odlikovali v bojih mož do mož. Osebo je izročil 14 bojevnikom odlikovanja »Die Goldene Nahkampfspange«. Gre za prve odlikovance s tem nedavno ustanovljenim novim odlikovanjem.

* Odločilna je vera v Führer-ja. Na sestanku voditeljev Kreisführung Marburg-Stadt je govoril Kreisführer Strobl ter dejal med drugim sledeče: »Objektivnost, strogoost in pravičnost so smernice voditeljev in sotrudnikov. Njihovo delo mora biti vzorno. Mimo tega odločajo vera v Führer-ja in vera v našo zmago — ter naša močna srca, ki jamčijo za zmago. S fanatično odločnostjo bomo nadaljevali naš boj in naš pohod.«

* Nov voditelj urada Reichskommissar zur Festigung deutschen Volkstums in Marburg. Gauleiter in Reichsstatthalter Dr. Sigfried Uiberreither v svojstvu kot Beauftragter des Reichskommissars für die Festigung deutschen Volkstums v sporazumu z uradom Chef des Stabshauptamtes des Reichskommissars für die Festigung deutschen Volkstums, //Obergruppenführer und General der Polizei Ulrich Greifelt, z veljavnostjo z dne 1. septembra 1944, razrešil dosedanjega voditelja imenovanega urada v Marburg-u ter imenoval novim voditeljem Oberregierungsrat pri uradu Reichsstatthalterja Herbert Leonhardt.

* Letno veselico so priredili nedavno malčki otroškega vrta Ortsgruppe v Brückel-u (Kreis Rann). Navzoče starše so otroci razveselili s petjem, pravičnimi igrami ter razveseljivimi sportnimi prireditvami.

* Otroška veselica v Eichental-u. V Eichental-u, Kreis Trifail, so imeli nedavno otroško veselico. Uvod je otvorilo sviranje fanfar odredov Deutsche Jugend. Na sporedu so imeli petje, plese in tekme. Višek prireditve je predstavljala prireditev pravične igre »Schneewittchen«. Manjkalo pa tudi ni lutkovnega gledališča, ki je otrokom zelo uujalo.

* Prosti čas (Hausarbeitstag) za žene. Takovani »Hausarbeitstag« se bo dovoljeval tudi odlej, in sicer tistim ženam z lastnim gospodinjstvom, ki so zaposlene najmanj 48 ur tedensko. Če pa delajo samo po pet dni tedensko, nimajo pravico do prostega dneva za domača dela. V stalem se Hausarbeitstag dovoli vsake štiri dneve enkrat, ženam z otrokoma izpod 14 let, v kolikor jih oskrbujejo brez pomoči, dvakrat v štirih tednih. Tedenski prosti čas štirih ur pa pripada samo ženam, ki nimajo noben dopoldan in noben popoldan v tednu delaprostega časa. Žene, ki delajo po sobotah skrajšan čas ali pa delajo v menjačnicah se šitah, ne dobijo tega tedenskega prostega časa. Nespremenjena ostane tudi možnost za matere otrok izpod 14 let z lastnim gospodinjstvom, da se jih osvobodijo daljšega delovnega časa ter nočnega ali nedeljskega dela. Hausarbeitstag se dovoljuje samo na predlog.

* Rente ostanejo nedotaknjene. Nekateri rentniki stojijo na stališču, da bi jim dodelitev domačega dela za vojno vpostavo prikrajšalo ali odvzelo rento. Izrecno se povdarja, da to ne drži, ker nimajo rente nikake skupnosti z odškodnino za doma opravljana dela za vojne potrebe.

* Zborovanja v Kreisu Cilli. V mestu Cilli so imeli minulo soboto več shodov, kjer so poro-

čevalci obdelovali lokalne probleme, dogodke v Sanntalu in vojni položaj. Poslušalci so z velikim zanimanjem poslušali govore.

* Odlikovane sestre Rdečega križa. Gauleiter je nedavno osebno izročil odlikovanja Kriegsverdienstkreuz II. Klasse mit Schwertern za vzorno zadržanje ob letalskem napadu na Marburg višji sestri Trude Wachnet ter sestrama Aloisii Roßmann in Amalii Kossi.

* Junaška smrt voditelja nemške mladine. Na vzhodni fronti je padel junaške smrti za Führer-ja in Reich kot Leutnant oklopne divizije »Großdeutschland« K-Führer področja Ost-Hannover, Hauptbannführer Josef Kremers.

* Ne bojte se tovarniškega dela! Totalna vojna vpostava vodi v tovarne zlasti ženske, ki doslej še niso imele opravka pri strojih. To pa naj nikomur ne dela skrbi, ker učijo in uvajajo v obratih v strojno delo na način, ki ugaja in olajša uvodno dobo. Kdor ima voljo pomagati v izdelovanju za vojno, postane brez težav in nevarnosti v kratkem času vreden in koristen član delovne posade. Nemški možje in nemške žene zmagojujejo v današnjih delovnih storitvah vse težave, zavedajoč se časti in odgovornosti, ne da bi jih pri delu kdo priganjal ali jim na kakšen način ogradil njih delo.

* Stiriinštevni veteran iz svetovne vojne je neki 38letni konj, last nekega kmeta pri St. Stefanu (Oberdonau). Gre za vprežnega konja, ki je kljub starosti še vedno zdrav in uporabljiv. Prvotno je služil ruskim kozakom za jahanje, bil ranjen in ujet. Po ozdravljenju pa kot vprežna živina avstro-ogrške armade na italijanski fronti. Po svetovni vojni ga je kupil sedanji lastnik in je prav zadovoljen z njim.

* Domoljubna žena. Gospa Maria Scheichenbauer iz Haslacha (Kreis Pettau), je darovala iz hvalečnosti za čudežno rešitev Führer-ja, Nemškemu Rdečemu Križu v Edlingen-u 300 RM, ki jih je sprejela od države kot enkratno darilo staršem za na fronti padlega sina Oberst-a Walter Scheichenbauer-ja.

* Drauweiler je zvišal prispevke za DRK. Ortsgruppe Drauweiler je pri zadnji cestni zbirki za Nemški Rdeči križ darovala 8974 RM, kar predstavlja znatno zvišanje napram isti zbirki v lanskem letu. Iz te zbirke je razvidno dejstvo, da stoji ves nemški narod za Führerjem in domovino, pripravljen, doprinese vse žrtve za zmago.

* Ženske, pazite pri delu na svoje lase! V neki tovarni v Zlinu je prišla 21-letna Georgine B. pri delu s svojimi lasi preblizu koles stroja, pri katerem je delala. Pri tem jo je neko zobčasto kolo zagrabilo ter ji dobesedno strgalo kožo iz glave. V groznih bolečinah so jo odpeljali v bolnišnico.

* Neveste vojakov nimajo pravice do dopusta. Dopust, ki pripada ženam vojakov, dokler traja dopust moža, ne pripada nevestam vojakov, če pridejo njihovi ženini ali zaročenci na dopust. Tako povdarja glavni pooblaščenec za delovno vpostavo. Če se pa vojak med dopustom poroči, ima njegova žena takoj po sklenjenem zakonu pravico do dopusta v obratu, kjer je zaposlena.

* Zaslužna babica je 80-letna Christine Holzem v Wershofenu (Rheinland), ker je tekom svojega petdesetletnega delovanja kot babica asistirala pri 15.000 porodih.

* Vojni poškodovanci postajajo rokodelski mojstri. V nekem posebnem lacaretu Gaua Westfalen-Süd je nedavno napravilo več sto vojnih poškodovancev mojstrske izkušnje ter bodo v kratkem prešli v svoje nove rokodelske poklice. V velikih delavnicah z nalašč za vojne poškodovance urejenimi napravami se učijo in šolajo mizarstva, ključavničarstva, krojaštva, čevljarstva itd. ter v razmeroma kratkem času dosežejo take učne uspehe, da lahko položijo mojstrske izpite.

* Redi, značke in zaslužni križci nemške obožene sile. Čudežna junaštva nemških vojakov na vseh bojiščih sedanje vojne se nagradijo z vidnimi znaki v obliki raznih redov, značk in križcev. Veliko je število tistih elitnih mož v sivih suknjah, ki so bili deležni tega najvišjega priznanja. Do 1. avgusta 1944 je bilo podeljenih 4800 Ritterkreuzov, 539 Eichenlaubov, 83 krat meči in 19 krat briljanti. Briljanti predstavljajo najvišji znak nemške počastitve in nagrade junaštva. Odlikovanje Großkreuz zum Eisernen Kreuz je pa dobil doslej samo Reichsmarschall Hermann Göring. Število odlikovancev z odlikovanjem Eisernes Kreuz I. in II. Klasse je pa prav ogromno.

* »Pst, sovražnik posluša«. Tako stoji na velikih plakatih širom Nemčije kot svarilo pred sovražno špijonažo, ki je za naše oči nevidna. Ima pa kljub temu povsod svoje oči in svoje ušesa. Zato je v interesu domovine, bojujoče fronte in vsakega poedinca, da smo v naših pogovorih vedno in povsod skrajno previdni.

* »Steirerland«. Septembarska številka tega vojaškega mesečnika Gaua Steiermark, izdaja zd Spodnjo Stajersko, prinaša na uvodni strani pesem nedavno umrlega stajerskega pesnika iz zdravstva dr. Hans Klopfer-ja o kmečki hiši, ki jo lepša posnetek spodnještajerske kmečke domačije. »Es liegt bei uns« se glasi članek Heinz-a Liebacher-ja o vojno-političnem položaju. Sledijo poročila o dogodkih v vseh sedmih spodnještajerskih Kreisi. Ilustriran prispevek o obisku spodnještajerskih malih deklic v KLV-Lager-ju v Affenzu je izpod peresa samega urednika lista, Norbert Jeglitsch-a. Nadaljnji prostor je posvečen resnemu, veselemu in humorističnemu čitvi ne manjka pa tudi sportnih vesti in poročil iz starega dela Gaua Steiermark.

* Nove oznake motoriziranih vozil. S 1. oktobrom stopi v veljavo po Reichsführerju 44 izdano določilo o veljavnosti enotnega označevanja motoriziranih vozil, ki lahko vozijo tudi meo letalskim alarmom. Gre za znak letalske bombe. Doslej običajna znamenja ne uživajo potem nobenih prednosti več v cestnem prometu.

* Smrt nemškega izumitelja. V Wien-u je umrl Dr.-Ing. Rud. Doczekal, ki je izumil gonilni stroj na takozvani »Dual-postopek«, ki predstavlja neke vrste gonilno napravo, črpajočo svojo silo iz toplote in ima precej eličnosti s »Perpetuum mobile«. »Dual-postopek« bi naj črpal svojo energijo iz nekega velikega toplotnega rezervarja, kakor na primer iz morja ter jo spravljal v delo. Njegov izum je še v stanju preizkušanja, ki je zelo dolgotrajno in težavno, akoravno obstoja v to svrhu že poizkusna naprava.

* Pošta nemškim vojnim ujetnikom v Severni Afriki. Pisemske pošiljke nemškim vojnim ujetnikom in civilnim internirancem v Severni Afriki ter take pošiljke od sovražnih vojnih ujetnikov in civilnih internirancem v Nemčiji se lahko pošiljajo z letalsko pošto, če se doplača po 5 Rpf za vsakih 5 g teže. Najmanjše doplačilo je 10 Rpf.

* Municija in razstrelivo niso za otroke. V Liegnitzu (Slezija) je neki desetletni fant našel nepoškodovan naboj za puško ter ga odnesel domov, kjer so se potem igrali otroci z njim. Pri tem je naboj eksplodiral, raztrgal fantu levo roko ter ga težko ranil na glavi in v trebuhu.

* Ne približujte se zrušenim letalom! Sestreljena letala predstavljajo veliko nevarnost, ker se vedno lahko eksplodirajo morebitne bombe, bencin ali kako drugo razstrelivo. Zato se naj nikdo iz radovednosti ne približuje takim aparatom, temveč se je pokoravati navodilom straž, ki navadno obkrožijo in zastražijo sestreljena ali zrušena letala, dokler jih ne odstranijo.

* Stavljajte predloge za totalno vojno vpostavo! Izčrpati moramo vse možnosti totalne vojne vpostave. Če se lahko še kaj poenostavi, izboljša in če ni vojnovažno, odpravi, se naj stavi tožadavni kratki predlogi na naslov Feldpostnummer 08000. Kennwort: Totaler Kriegseinsatz.

* Vojni poškodovanci postanejo cestni mojstri. Generalni inspektor za ceste je z neko okrožnico ugotovil, da se vojni poškodovanci kljub napornemu delu, ki ga zahteva služba cestarjev, lahko postavijo cestnim mojstrom. Tam, kjer je energija in volja (in obojega je navadno pri vojnih poškodovancih v izobilju) je vse to izvedljivo.

Eastern Petroleum Co. in se je porodila kmalu po zaključku anglo-ameriških petrolejskih dogovorov.

* Kako gledajo Amerikanci na povojno gospodarstvo? Ameriški časopis »Fortune« je nedavno vprašal celo vrsto vodilnih podjetij, kakšno upe stavljajo v povojni eksport Amerike. 36% jih je izjavilo, da pričakujejo od zunanje trgovine ogromni promet, 25% računa na dvig uvoza, medtem ko 36,7% ne pričakuje od povojnega uvoza nikakšnega vpliva na gospodarstvo.

* Nov tip trgovske ladje. Švedska ladjedelnica Göta je dobila naročilo za izdelavo ladje, ki bo služila hkrati kot motorna tankovska ladja in transportnik rudnin. Naročnik je Tarfik Aktiebolaget Grängesberg-Oxelösund. Dvojna uporaba bo možna brez vseh tehniških sprememb. V sredini ladje bo montiran tank. 12.000 tonska ladja bo izpodirjala 13,5 vozlov.

* Koncentracija španskega gospodarstva. Špansko gospodarsko časopisje razpravlja v zadnjem času o procesu koncentracije španskega gospodarskega življenja. Zaznamovali so namreč večje združitve raznih tvrdk v industriji za oskrbovanje energije in v bankarstvu.

* **Letalsko-zaščitna služba poldnevno zaposlenih.** Letalski minister je izdal odlok, da se uporablja poldnevno zaposlene v letalsko zaščitni pripravljenosti samo polovico časa od celodnevno zaposlenih. Delovne sile, ki so se javile prostovoljno in opravljajo častno delo, je pa popolnoma osvoboditi vsake letalsko-zaščitne pripravljenosti, ako se ne stavijo same prostovoljno za tako službo na razpolago.

* **Ponosen dokaz nacionalne pripravljenosti.** Začasen rezultat zadnje zbirke tekstilij, ki se bo po dokončni bilanci zvišal še za deset do dvajset odstotkov, znaša sledeče: 33.531.000 kg starega tekstilnega blaga, okrog 700.000 še dobro uporabnih oblačil za moške in ženske, 185.000 komadov moškega perila, 340.000 komadov ženskega perila, nad pol milijona komadov otroškega perila, daleč nad 100.000 komadov dobro ohranjenega, deloma posteljnega, deloma stanovanjskega perila. S tem je zbirka širom Velike Nemčije tudi v petem letu dosegla iste uspehe kakor leta 1943.

* **Igralni kazino v Badenu pri Wenu** so zaprli v okviru totalne vojne vpostave.

* **Hišna dela za oboroževanje.** V nizu ukrepov za totalno vojno vpostavo je Reichsminister Speer odredil, da se bo del izdelovanja za oboroževalno industrijo oddajalo na dom. V to svrhu se bo organiziralo dve vrsti domačega ali hišnega dela. V prvi vrsti dobijo iz tovarn delo na dom tiste osebe, ki niso podvržene prijavni obvezi radi vpostave na delo in so kljub domačemu delu v stanju, doma izdelovati tudi še gotove izdelke za industrijo. Za ta dela, ki jih bodo oddajala in prevzemala industrijska podjetja ali pa po istih postavljenih zbiralnice, se bo v mnogih primerih lahko uporabilo tudi otroke in ostale člane družin. Tam, kjer ni predpogojev za ta način hišnega dela, se bo ženske vpostavilo v takozvane »Heimarbeits-Gemeinschaftswerkstätten«. Te bodo urejene po šolah, gostilnah itd., delovne sile bodo pa v istih delale morebiti samo po nekaj ur dnevno, v kolikor jim bo pač ostalo delo omogočalo.

* **Kako je z dohodki v totalni vojni vpostavi?** Mnogo jih je, ki so že in še bodo morali iz svojih sedanjih službenih mest v vojnovajnejsa dela. Marsikdo postane iz nekdanjega nameščenca, trgovca, obrtnika, uradnika itd. tovarniški delavec. Mi vemo, da je vse to samo prehodnega značaja radi totalne vojne vpostave in da se bodo ti ljudje, čim prebrodimo to razdobje, vrnili zopet na svoje dosedanje položaje. Kar se pa tiče dohodkov ali plač tistih, ki postanejo delavci ali delavke, dobijo v smislu obstoječih predpisov razen plače, ki jim pripada kot tovarniškimi delavcem, še izravnavo v gotovini, tako da v pogledu dohodkov, razen malenkostne razlike sploh ne bodo prikrajšani. Načelo je, da zaslužek in podpora za izenačenje ne presegata sta-

rega zaslužka ali dohodka in tudi ne vsote 600 Reichsmark.

* **Odprte pisemske pošiljke.** Radi ustavitve pošiljanja tiskovin se mora sedaj za vse pošne pošiljke plačati polno poštnino. Na pošte prihajajo še vedno pošiljke, ki imajo sicer plačano poštnino, izdelane so še pa vedno v obliki bivših tiskovin, poslovnih papirjev, blagovnih vzorcev in mešanah pošiljk ali pa v odprtih ovitkih. Po odredbi Reichspostministra se te vrste pošiljk radi oblike ne odklanjajo.

* **Imena na karlah za nakup.** Na takozvanem Stammabschnitt-u živilskih in vseh ostalih kart za nakupovanje blaga, ki je podvrženo racioniranju, stoji oznaka, da je brez navedbe imena karta neveljavna. Radi tega se opozarja, da je ta predpis treba vedno upoštevati ter na vse karte zapisati imena imejiteljev.

* **Klopotec se že oglašja.** V času, ko se v spodnještajerskih vinogradih začne mehčati zgodnja vrsta grozdja, zapojo po naših goricah in holmih svojo starodavno pesem naši spodnještajerski klopotci, oznanjajoč bližajoče dozorevanje grozdja in isti sledečo trgatve. Odkar goji Spodnja Štajerska vinsko trto, pozna njen vinogradnik klopotec, to znamenje vsakoletnega pridelovanja vina ter edinstvene znamenitosti spodnještajerskih vinogradnikov. Klopotec je beseda, ki je ni možno prevesti v noben drug jezik. Spodnještajerski klopotci predstavljajo nekakšen grb vseh Spodnještajercer, ki pridelujejo vino.

* **Čuvajte spravljeno žetev!** Letošnjo žetev je treba čuvati in pravilno shranjevati. Kar se tiče otrok, se mora shranjevati vžigalice in vžigalnike tako, da ne pridejo v skušnjavo, igrati se in povročiti požare. Hkrati je treba prepovedati vsako kajenje v bližini pridelkov. Mnogi predpisi o prepovedi prevoza, postavljanja lokomobil ali strojev, ki povzročajo iskre itd., v bližini skednjav, shramb in gospodarskih poslopj, predstavljajo potrebne previdnostne ukrepe, ki naj preprečijo uničenje žetve potom požarov. Tudi pri mlačvi obstoja nevarnost, da se vname snopje. Pravilno zlaganje in shranjevanje ter stalno nadzorovanje lahko prepreči samovnetje. Paziti je tudi, da ne pridejo v shrambe nikakšne ploščice iz žvepla, kakor jih mečejo sovražniki večkrat iz letal. Te ploščice se namreč pozneje same vnamejo, čim se posuše. Letalska vojna zahteva, da se porazdeli kmetijske pridelke na medsebojno oddaljena mesta. V to svrhu je potrebno urediti več skednjav in poljskih šup. Pa tudi točno upoštevanje o zatemnitvi preprečuje požare, ki jih povzročajo sovražna letala. Za preprečevanje morebitnih požarov je pa potrebna tudi voda v posodah, vodnjakih, mlakah, potokih itd.

* **Preprečujte nezgode pri mlatenju!** Ako se pri mlatilnem stroju ustavi boben, ga je le redko kadaj možno pognati samo z roko v ponoven

pogon. Take poskuse so že mnogi plačali z izgubo svojih prstov. Vedno je treba ugotoviti, zakaj se je boben ustavil. To se lahko zgodi, če se zrahlija podprožni jermen in gonilni jermen ali pa krožni tok pogona. V takem primeru je treba mlatilnico ustaviti in šele nato zadevo urediti.

* **Ne kadite nepredelan tobak!** Ravno kar je dozorelo prvo listje tobaka. Marsikateri Spodnještajerc, ki ponosno gleda na razvoj svojih tobaknih rastlin, pride lahko v izkušnjo, da bi si napolnil pipico z lastnim pridelkom. V interesu kadilcev je, da ne kadijo nepredelan tobak. Pre, zgodnje uživanje surovega in nefermentiranega tobaka lahko povzroči težka zastrupljenja z nikotinom.

* **Preseljenci na podeželju morajo pomagati pri kmečkih delih.** Popolnoma jasno je, da morajo na podeželje preseljeni pomagati pri podeželskem delu. Vsaka preseljena žena mora uvideti, da je danes nemogoče, na nekem kmečkem domu uživati samo gostoljubnost. Na vsak način se mora vse tiste, ki se jih dolej še ni uvrstilo v delo, takoj zaposliti. Po odredbi za izvedbo takozvane »Einsatzfamilienunterhaltsgesetz-a (zakona za vzdrževanje), je dolžnost vsakega opravičenca do družinske vzdrževalnine, da mora delati, če se to od njega pričakuje. Nadalje se lahko žena, ki uživa pravo do vzdrževanja družin, po odredbi z dne 27. marca 1942 potom delovne obveznosti (Dienstverpflichtung), uporablja za kmetijska dela. Neopravičena odklonitev dela je lahko povod za izgube družinske vzdrževalnine. Zakoni o totalni vojni vpostavi pa določajo tudi zaposlitev tistih preseljencev na podeželje, ki nimajo pravice do družinske vzdrževalnine.

* **Ne uživajte alkoholnih pijač sumljivega izvora!** V Ternbergu sta dva delavca pila v mnenju, da gre za alkohol, zaščitno sredstvo, ki se v zimskem času dodaja k vodi za hladitev avtomobilov. Na težkem zastrupljenju je eden takoj umrl, drugi se pa bori s smrtjo.

* **Izročajte in vračajte vinske steklenice svojemu namenu!** Radi omejenega izdelovanja in naraščajočih potreb steklenic se vsestransko občuti pomanjkanje vinskih steklenic. V kolikor se ne razbijejo in pogubijo, ostanejo navadno po raznih kletah, shrambah in ropotarnicah potrošnikov, ne da bi bile komurkoli v korist. Da bi se vinarstvu omogočilo polnjenje steklenic, je v interesu skupnosti, da se od strani potrošnikov vrne in izroči svojemu pravemu namenu vse vinske steklenice, ne da bi ležale neizrabljene. Poiščite in pregledajte svoje shrambe in našli boste steklenic v izobilju.

* **Smrtno kazen** je izreklo sodišče v Berlinu nad 32letnim Johann-om Kalla, iz Kreuzfeld-a. Bezirk Loben, ker je kot zavarovalni agent govoril razkrojevalno in protidržavno napram ženam nemških vojakov. Sodbo so takoj izvršili.

Dr. F. J. Lukas:

Ausschneiden! Izrezati!

Deutsch für Erwachsene methodisch und praktisch

(Nemščina za odrasle metodično in praktično)

Wichtige Wörter in gebräuchlichen Satzverbindungen

1. Hat er Ihnen Genaueres gesagt? Nein, er hat mir nur **beiläufig** die Sachlage geschildert.
2. Gestatten Sie, daß ich Ihnen zu dem schweren Verluste mein tiefstes **Beileid** ausdrücke.
3. Ursprünglich habe ich der ganzen Sache keine Bedeutung **beigemessen**, dann aber mußte ich mich leider vom Gegenteil überzeugen.
4. Kommt Kinder! Es ist Zeit, wir müssen uns auf die **Beine** machen.
5. Infolge seiner Stärke gaben ihm die Leute den **Beinamen** »der Bär«.
6. Man darf sich durch Gerüchte in seinen Anschauungen nicht **beirren** lassen.
7. Die Versammlung wurde in **Beisein** des Gauleiters durchgeführt.
8. Kommen Sie einen Augenblick **bei** Seite, ich will Ihnen etwas sagen.
9. Die Gefallenen wurden in die Heimat übergeführt und auf dem Heldenfriedhof **beigesetzt**.
10. Die Schlagkraft des deutschen Heeres steht **beispiellos** in der Geschichte da.
11. Ich könnte Ihnen **beispielsweise** noch einen anderen Vergleich anführen.
12. Da der Nagel völlig verborgen war, zwickte Karl mit einer **Beißzange** den Draht ab.
13. Es ist selbstverständlich, daß an den Tagen,

- an denen für das WHW gesammelt wird, jeder seinen Teil **beisteuert**.
14. Haben Sie Ihren **Beitrag** für die NSV in diesem Monat schon geleistet?
  15. Sein weiterer Vortrag hat viel zur guten Stimmung des Abends **beigetragen**.
  16. Der **bejahrte** Herr hatte nahezu weiße Haare.
  17. Volksschädlinge müssen mit allen Mitteln **bekämpft** werden.
  18. Ich wäre glücklich, wenn es mir gelänge, meinen Freund zu einer vernünftigen Weltanschauung zu **bekehren**.
  19. Nachdem der Angeklagte durch die Aussagen der Zeugen seiner Tat überführt war, mußte er Farbe **bekennen** und legte ein volles Geständnis ab.
  20. Nachdem er über 7 Stunden marschiert war, **bekam** er einen riesigen Hunger.
  21. In welchem Gasthaus kann man in diesem Ort ein gutes Glas Wein **bekommen**?
  22. Das ist ein Mensch, der alles **bekrittelt** und selber nichts **besser** macht.
  23. Sie dürfen diesen Wagen nicht zu sehr **belasten**; er hält es nicht aus.
  24. Sie müssen Ihrer Spesenabrechnung die **Belege** **beilegen**.
  25. Ich brauche von Ihnen keine **Belehrungen**; ich weiß selbst, was ich zu tun habe.

26. Diese Frau ist zwar sehr **belesen**, sie hat jedoch kein eigenes Urteil.
27. Soll ich jetzt die Vase oder die Kristallschüssel kaufen? Bitte ganz nach **Belleben**.
28. Unser Bürgermeister erfreut sich im ganzen Ort einer großen **Bellebtheit**.
29. Geben Sie mir irgendein **bellebiges** Buch, ich möchte etwas lesen.
30. Auf der Festwiese gab es eine Menge **Belustigungen** für Kinder und für Erwachsene.

Wörter

abzwicken — odšcipniti
aushalten (etwas) — prenesti, pretrpeti
beiläufig — približen
Beiname (m) — priimek
Beisein (s) — navzočnost, im Beisein, vprito
beisetzen (Friedhof) — pokopati
beispiellos — brezprimeren
Beitrag (m) — prispevek
beitragen (zu etwas) — prispevati
bejährt — prileten
bekehren (jemanden) — spreobrniti
bekommen (erhalten) — dobiti
belasten — obtežiti, obremeniti
Belehrung (w) — pouk, poučevanja
Belustigung (w) — zabava, veselje
Festwiese (w) — travnik, na katerem je prirejena slavnost
Heldenfriedhof (m) pokopališče za junake
Kristallschüssel (w) — kristalna skleda
Sachlage (w) — položaj, dejanski položaj
sch'ldern — orisati, op'sati
Schlagkraft (w) — prebojna sila, vojaška moč
überzeugen (sich) — prepričati se
verborgen — upognjen

Levičarski vladni kurz v Bolgariji

Pot, ki pelje Bolgarijo v prepad

Kakor poroča »Tagespost« iz Sofije in kakor že omenjamo med našimi političnimi beležkami, se je morala Bagrjanova vlada umakniti vladni Konstantina Muravjeva. Sestava nove vlade je značilna za novo pot bolgarske politike. Ta pot vodi na levo in ne more nikdar služiti blagru Bolgarije. Ministrski predsednik Muravjev je nečak nekdanjega ministrskega predsednika in kmetijskega voditelja Aleksandra Stambolijskega, ki je svoječasno zasledoval agrarno-komunistične tendence. Notranji minister v novi vladi je Dimov, ki pripada levičarsko usmerjeni kmetijski stranki. Bivši voditelj omenjene stranke, Gičev, je v sedanji vladi minister brez portfelja. Popolnoma levo usmerjen je tudi bivši ministrski predsednik Mušanov, ki je istotako kakor bivši zunanji minister v sedanjem kabinetu minister brez portfelja. Mušanov, ki je mimo tega še poslanec sobranja, je bil v zadnjih letih zelo v opoziciji. Opetovano je kritikoval bolgarsko zunanjo politiko in se živo zavzemal za sodelovanje z Moskvo. V teku prve svetovne vojne je bil Burov zapleten v veliko korupcijsko afero, čije niti so segale v Francijo. Pozneje je bil skupno z drugimi osebami radi tega obsojen, vendar so morali sodbo uničiti, ker je to izrecno zahtevala neka klavzula neuillyjskega mirovnega diktata. Nova vlada je tudi z notranjepolitičnega vidika zdrknila popolnoma na levo. Dejstvo, da se nahajajo v novi vladi možje kakor Dimov in Gičev, dokazuje, da je Bolgarija napravila poklon pred Moskvo. Na drugi strani pa si hoče Bolgarija s pritegnitvijo takih anglofilov kakor sta Mušanov in Burov kriti svoj hrbet tudi napram Veliki Britaniji. Da so taki upi brez podlage, sta pokazala vzgleda Poljske in Romunije.

Kljub anglo-ameriškemu pohodu

Kakor poroča »Völkischer Beobachter« iz Stockholma, se je pojavilo spricho preuranjene zmagepljanosti angleškega naroda že cela vrsta treznih glasov. Ti glasovi pravijo, da kljub pohodu ameriških in angleških armad v severni Franciji in Belgiji še ni padla zadnja beseda o odločitvi na zapadu. Zlasti Scrutator povdarja v listu »Sunday Times«, da je september zadnji izmed peterih mesecev, ki so prikladni za večje boje na zapadu. Pa tudi drugi vojaški komentatorji opozarjajo angleško javnost na dejstvo, da je z nadaljnjim pohodom oklopnih čet postalo zelo akutno vprašanje oskrbe. Pristanišči Cherbourg in Caen se nahajata sedaj okrog 500 kilometrov za bojno črto. Doslej so izkrcavali material praktično v odprti obali. To je možno samo v poletju, nikakor pa v težkih jesenskih burjah, ki besnijo v Rokavskem zalivu. Oklopnikom, ki prodirajo z malimi zalogami, bo morala končno slediti tudi ostala vojna mašinerija. Tu bo na vsakekor potrebna skrbna reorganizacija dovoza vključno vzdrževanja komunikacij.

V angleških komentarjih prihaja do izraza razočaranje nad dejstvom, da tudi severno od reke Seine ni uspela nameravana obkolitev, ker so se nemški čete izognile postavljenim pastem in zanjkam. S hitrim umikom so bili prekržani vsi Eisenhowerjevi načrti. Nemci bodo pričeli z bojem čez tam, tako pravi Scrutator, kjer ga bodo smatrali z ozirom na teren kot upspolnega. Ako bi se zaustavil pohod generala Bradley-a, bo moral nastopiti zopet Montgomery, ki pa mora poprej očistiti ozemlje med rekama Sambre in Maas, preden bi se odločil za nov pohod. Radi tega ni izključeno, da bo prišlo do zastoja. To bi bilo celo potrebno, da bi se zavaroval dovoz in popravil oziroma nadoknadil vozovni park. Končno pa bi se morala urediti za vsa letala z izjemo štirimotornih bombnikov nova vzletišča in oporišča.

Scrutator se nadalje vprašuje, ali se bo nemškemu vodstvu na zapadu počečilo doseči stabilizacijo fronte, kakor se je to poprej posrečilo na vzhodu. Pisec pušča vprašanje odprto in pravi, da bo odgovor na to vprašanje odvisen od naglice, s katero bodo zamogle oklopne čete generala Pattona nadaljevati pohod skozi Ardene.

□ Prvi finski begunci na Švedskem. Na švedsko ozemlje je prispelo že več tisoč Fincev, ki se spricho situacije boje prihoda in oblasti boljševikov.

* Führer je sprejel dne 4. t. m. japonskega veleposlanika Ošimo k daljšemu razgovoru o aktualnih vprašanjih skupnega vojskovanja obeh narodov. Razgovora se je udeležil tudi zunanji minister von Ribbentrop, ki je imel nato prisrčen razgovor z veleposlanikom Ošimo.

* Spodnještajerski mladeniči kot vojni prostovoljci. Organizacija Deutsche Jugend je nedavno v vseh Bannih priredila apele ter popisala iz letnika 1928 tiste fante, ki so se javili kot vojni prostovoljci za vstop v Wehrmacht in Waffen-SS. Kakor že od nekdanj, prav posebej pa v prvi svetovni vojni takozvani prostovoljni strelci, tako so se spodnještajerski mladeniči tudi tokrat pokazali kot sinovi svojih hrabrih prednikov, ki so se vedno in povsod obnesli.

* Poenostavljena določila za dodeljevanje deklet v Pflichtjahr. Po najnovjšem določilu je sedaj zahtevati dekleta za odsluženje Pflichtjahr-a pri Ortsbauernführerjih ali pa pri pristojnem Arbeitsamtu. V obeh primerih gre nato predlog na zaupnico (Vertrauensfrau) Reichsnährstenda v dotičnem kraju. Izbiro izvrši Kreisauusschuß.

* Umrl je Fritz Dreesen. V Bad Nauheimu, kjer je bival radi zdravljenja, je umrl solastnik hotela »Dreesen«, v Godesbergu, Fritz Dreesen. Pokojni je zaslovel v političnem svetu v času, ko je Führer, še nepoznan in zaničevan, našel v njegovem hotelu prijateljski sprejem. Fritz Dreesen je po prevzemu oblasti postal vodja gostilniške in hoteleke obrti Reicha ter je kot strokovnjak v svojem poklicu užival velik ugled.

* Risalne potrebščine bodo šole izposojale. V vseh ljudskih, glavnih, srednjih in višjih šolah se bo risalne potrebščine izposojalo dijakom brezplačno.

* Nakup nogavic za žalne obleke. Po določilih za nakup žalnih oblek se glasom poročila »Textilzeitung« črne nogavice za ženske prodaja samo na podlagi Bezugscheina, ne da bi se na Reichskleiderkartei odrezalo kakšen punkt za nogavice.

* Omejitev potniških vlakov. Radi ustavitve dopustov in potovanja na oddih so počenši s 4. septembrom na področju Reicha ukinili kakih 60 potniških vlakov. Podrobnosti so razvidne iz razglasov po kolodvorih.

* Sprememba v nakupu pralnih sredstev. Kakor doslej, ostane tudi poslej prepuščena izbira potrošniku, da na Seifenkarto kupi pralni prašek ali pa takozvano fino pralno sredstvo. Medtem ko se je doslej na mesto paketa pralnega praška lahko dobilo dvojni paket finega pralnega sredstva, se odreja, da se odslej pri nakupu na izbiro na mestu navadnega paketa finega pralnega sredstva dobi en paket pralnega praška. Radi zavijanja se bo fino pralno sredstvo dobilo samo v dvojnih paketih. Takšen dvojni paket se bo počenši s 1. septembrom 1944 dobilo samo na podlagi pravice do dveh paketov pralnega praška.

* Ustavitve zapiranja lokalov radi dopustov. Z odredbo glavnega poverjenika za totalno vojno vpostavo ustavljeni dopusti se nanašajo tudi na zapiranje trgovskih in poslovnih lokalov radi dopusta. Vsi oblastveno radi dopusta zaprti lokali se morajo takoj zopet odpreti, dopusti so pa prekinjeni.

* Pripomoček za otroke vojnim poškodovancem se glasom okrožnice Reichsfinanzministra lahko dovoljuje za prvega in vsakega nadaljnjega otroka počenši z mescem, s katerim pripada vojno

IO IN ONO

O zdravih zeliščih

Naše podeželje se še ne zaveda o pravem obsegu pomena gojitve zdravih zelišč, odgovarjajoče primerni zemlji in neizkoriščenim ploskvam. Jasno pa je, da bo lastna uporaba zdravih zelišč tudi po vojni v isti meri naraščala kakor tudi splošna potreba teh zelišč. Gojitev zdravih zelišč bo tedaj vedno nudila lepe možnosti zaslužka. To je bil tudi povod, da so za Spodnjo Štajersko pri Šefu civilne uprave (Poverjeniku za prehrano in kmetijstvo) ustanovili lasten oddelek za gojitev zdravih zelišč in dišav. Ta oddelek se nahaja v Marburg-u, Schönererstrasse 29. Vsak kmetovalec, ki bi hotel gojiti zdravih zelišč in dišav, dobi pri tem oddelek potrebne informacije in mu ta oddelek preskrbi tudi potrebno seme.

V naslednjem hočemo omeniti eno izmed najvažnejših zdravih zelišč: vsem znano in priljubljeno pravo in rimsko kamelico.

Prava kamelica (latinsko Matricaria chamomilla) je enoletna rastlina, zraste do 40 cm visoko in cvete od junija do septembra. Prišla je iz jugovzhodne Evrope oziroma iz Prednje Azije. Zbirajo jo samo cvetje. Uporablja se jo v obliki čajev, pa tudi zunanje. Kamelica je skromna in jo lahko posejemo po ranem krompirju, po grahah ali po rži. Sejemo jo med aprilom in avgustom. Kalitev traja 14 dni in je seme kaljivo do 90 odst. Za en ar zemlje je treba 30 gramov semena. Oblika se kamelico dvakrat na leto, spomladi in jeseni, kakih osem tednov po setvi. Spočetka potrebuje kamelica mnogo vlage. Iz 5 kilogramov svežih cvetov kamelice dobimo 1 kilogram posušenih. Cvetje mora biti čisto zbrano, brez pecljev. Presejani prah kamelinih cvetov se prav tako prevzema za prodajo.

Takozvana rimska kamelica, ki jo uporabljajo pri menstruacijskih motnjah, krčih v trebuhu, kot sredstvo za umivanje las itd. se razlikuje od prave kamelice po lažjem učinku. Rimska kamelica zahteva humozno peščeno zemljo, ki ne sme biti zasenčena. Za setev lahko uporabimo vsak kosček zemlje ob robovih travnikov itd. Rimska kamelica (stebličej) je tudi priljubljena krma za konje. Gojitev rimske kamelice se radi tega priporoča vsakemu kmetovalcu.

poškodovanec v skupino Versehrterstufe IV ali pa s katerim sprejema dodatek ali rento za delazmožne. Pripomoček za otroke se naknadno ne more izplačati za daljši čas kakor leto dni.

* Pet mesecev zapora je dobila 44letna Maria Schebrack iz Hohenmauten-a, ker je prelomila delovno pogodbo.

* Nov način izdelovanja masla je izumil švicarski kmetijski strokovni učitelj Seven. S pomočjo ogljikove kisline mu je uspelo izpopolniti postopek, ki omogoča, da se v štirih do petih minutah iz smetane izdela maslo. Tozadevni stroj tehta istočasno maslo in ga paketira.

* 9000 let stara riba. Blizu Upsale na Švedskem so našli še dobro ohranjene ostanke neke predpotopne ribe, katere starost cenijo na kakih 9000 let.

Zatemnitev

od 10. do 16. septembra
od 20.30 do 5.30 ure!

Kleiner Anzeiger

Zu verkaufen

Junges Pferd, 14 Monate alt, zu verkaufen. Alois Pfliberscheck, Mfatsche 23, bei Plankenstein 598-3

Offene Stellen

Winzer mit mehreren Arbeitskräften für Weingarten, in Dauerstellung gesucht. Zuschriften, Vorstellung: Gutsverwaltung Dornau Post Straßau. 786-6

Winzer mit 4 Arbeitskräften, 3 km von Marburg, gesucht. Anfr.: Burggasse 34-1, links 605-6

OSRAM

macht vieles leichter;
— auch das
Wirtschaften.

• Denn OSRAM-Lampen sind lichtreich und wirtschaftlich. Was wir aber jetzt an Strom, sporen, an nicht kriegswichtigen Wünschen uns versagen, wird eine licht-erfüllte Zukunft vielfach lohnen. OSRAM.

viel Licht für
wenig Strom!

* Madžarska zapira zabavišča. Madžarska vlada je sklenila zapreti vse lokale zabavnega značaja, varijeteje, bare in podobne lokale. Sviranje godbe po gostilniških lokalih je tudi odpravljeno. S tem pridoblenim delovnim silam so odredili važnejše opravilo.

* Kaznovana zločinca zoper pravost. Kazensko sodišče v Grazu je obsodilo na deset in šest mesecev zapora 69-letnega Moritz Mischek-a iz Graz-a in 22-letnega Max Hornböck-a iz St. Johanna in Kärnten radi zločina zoper pravost. Razprava je bila tajna.

* V kačjem »objemu«. V nekem cirkusu v Wien-u se je nedavno producirala artistinja Olga Stepanek z veliko kačo. Pri tem se ji je kača ovila okrog njenega telesa ter jo stisnila s tako silo, da se ni mogla več osvoboditi. S težko poškodovanim prsnim košem je izgubila zavest.

* Rudarski shod 600 metrov pod zemljo je priredil Reichsorganisationsleiter dr. Ley v nekem rudarskem revirju v pokrajini Sachsen. V svojem govoru je rudarjem med drugim povedal sledeče: »Vsaka tona rude, ki jo nakopljete, pomaga odločujoče našim vojakom in naši oborožitvi. Vaše delo je res trdo, še bolj trda bi pa bila usoda, če bi naši sovražniki zasedli Nemčijo ter zavlekli milijone naših delavcev kot sužnje v Sibirijo«.

* Cigarete za oddajo kosti. Na Hrvaškem se je lani obnesla nabiralna akcija starega papirja za cigarete. Letos so pa oblasti sklenile izdajati nakaznice za cigarete na oddajo kosti, ki se razen tega plačajo po predpisanih cenah.

Ein Schuhmacher-
gehilfe und ein
Lehrling werden
aufgenommen.
Franz Wollerl, Cilli
- Fritz-Zanger-Platz
4. 815-6

Welches Pflicht-
jahr Mädchen möch-
te zu einer Familie
nach Marburg
kommen? — Ko-
watsch Herrenz.
46. 602-6

Am Bahnhof des
Wasserwirtschafts-
amtes Cilli, Sach-
senfelderstraße 18,
älteres Ehepaar als
Wirtschaftler ge-
sucht. Wohnung vor-
handen. 816-6

Tüchtige Winzerfa-
milie, 3-4 Arbeits-
kräfte, mit langjäh-
rigen Zeugnissen,
womöglich ge-
schult (Weinbau-
schule), sucht ehe-
stens Franz Zoka-
ly, Marburg-Drau,
Mellingerstraße 7.
6858-6

Kleiner Besitz zu
pachten gesucht.
Adr. in der Verw.
des Stal. Gorn.
599

Kutscher, 34 Jahre,
sucht zwecks
Ehe fleißiges Fräulein
oder Witwe von
25-32 Jahren mit
kleinem Besitz. —
Zuschr. unter Ein-
fach 32 an die
„M. Z.“ 597-12

Am 7. Aug. ist eine
junge Wolfshündin
abhanden gekom-
men, hört auf den
Namen Flori Abz.
Arndorf Nr. 69, bei
Cilli 817-13

Grünes Wohnfeld,
Strecke: St. Peter
bis Drauweller ver-
fahren. Gegen 100
RM Belohnung ab-
zugeben bei
„Drauweller“ Uferg.
36. 590-13

! **Upotevalne
letalske
predpise**

Dr. med.
KOSAK ANDREAS
ordiniert anstelle

Dr. Kapralow in Wiesen-
bach 19, Post Wölling, täglich
von 9-12 und 15-17 Uhr. 587

Hart und schwer traf uns
die traurige Nachricht,
daß unser geliebter Sohn
und Bruder
Anton Arnusch
Gefreiter

Im Alter von 20 Jahren an der
Ostfront gefallen ist.
Kitzberg (Kreis Pettau), im
August 1944.
In tiefer Trauer: Jakob und The-
rese Arnusch, Eltern; Johann,
Martin, Franz, Ludwig und Stefan,
822 Brüder.

Schwer traf uns die trau-
rige Nachricht, daß unser
herzensguter Sohn und
Bruder
**Franzi
Pogoreltschnik**
Jäger

am 11. August 1944, im Alter
von 20 Jahren an der Ostfront
sein langes Leben verlor.
Mahrenberg, München, am 1.
September 1944 588

Helene, Mutter: Maria, Schwe-
ster: Ludwig, z. Zt. bei der
Wehrmacht Bruder.

Hart und schwer traf uns
die traurige Nachricht, daß
unser lieber Sohn und
Bruder
Alois Meitzen
Panzergranadier

am 8. Juli, im Alter von 19 Jah-
ren an der Ostfront gefallen ist.
Drauweller, Pettau, am 2. Sep-
tember 1944. 595

In tiefer Trauer: Franz und Ela,
Eltern; Sophie und Irene, Schwe-
stern; Franzl Bruder; Familien:
Gohl und Pratz.

Winzer mit 4 Arbeitskräften und ein
Winzer mit 3 Arbeitskräften gesucht.
Anzutr.: Farbenhandlung L. Sabukoscheg,
Edm.-Schmid-Gasse 9 558-6

Winzerfamilie, brave und ehrliche, mit
4-5 Arbeitskräften, auf einen schönen
Weingutsbesitz, gesucht! Der Posten ist
sofort oder am 8. November beim Win-
zerwechsel anzutreten. Anschrift erliegt
in der Verw. d. B. 800-6

Wirtschaftlerin im Alter von 50-60
Jahren, sucht Sattlermeister Johann
Besiak, Bubakgasse 33, Marburg-Drau.
Diensttritt mit 4. September 1944.
576-6

Funde - Verluste

Weißer Spitz, kleine Hündin, am 23.
Juli in Drauweller verlaufen. Wer et-
was weiß, soll schreiben oder sich bei
Cebe, Drauweller, Friedhofstraße 20, ge-
gen sehr gute Belohnung melden. 592-13

Verschiedenes

Gebe Herrenfahrrad für gut erhaltene
Freiton-Harmonika. Anfragen: Hubertus-
gasse 18 Drauweller, Marburg-Dr.
581-14

Plateauwagen, gut erhalten, Tragkraft
1000-1500 kg, kauft Feuerwehr Be-
nedikten i. d. B. 594-4

Wir geben die traurige
Nachricht, daß unser lieber
Sohn und Bruder

Franz Malek

Gefreiter

am 14. Juli 1944 im Alter von
24 Jahren an der Ostfront ge-
fallen ist

Pettau Treun, Lanzendorf, im
September 1944 820

In tiefer Trauer:

Franz und Maria Malek, Eltern;
Johann dzt. im Felde, und Jakob,
Brüder; Maria, Theresia und
Kathi, Schwestern und die übrigen
Verwandten.

Gebe die traurige Nachricht,
daß meine gute liebe Gattin,
unsere herzensgute Mutter,
Großmutter und Schwester, Frau

Magdalena Duch

im hohen Alter von 75 Jahren,
am 31. August 1944, gestorben
ist

Das Begräbnis fand am Sams-
tag, den 2. September 1944,
vom Trauerhause in Preßburg
aus zum Friedhofe nach Rad-
kersburg statt.
Oberradkersburg, am 3. Sep-
tember 1944 600

In tiefer Trauer:

Franz Duch, Gatte; Josef, Sohn;
Miltz, Leni und Ottilie, Töchter;
Kautschitsch und Pedownik,
Schwiegeröhne, Enkelkinder, u.
alle übrigen Verwandten.

Großes Leid brachte uns die
traurige Nachricht, daß unsere
innigstgeliebte Tochter u. Schwe-
ster

Friede Strauß

Krankenschwester

am 2. September 1944, im 23.
Lebensjahre, am Bahren einem
tragischen Schicksale zum Opfer
fiel und erst am 4. September
1944 beigesetzt wurde.

Das Begräbnis findet am
Mittwoch, den 6. September
1944 vom Trauerhause in Roka
70 zum Ortsfriedhofe in Kötsch
statt 603
Kötsch, am 4. September 1944.

In tiefer Trauer:

Josef und Maria Strauß, Eltern;
Maria Bogowitsch, geb. Strauß,
Albina und Josefina Schwestern;
Rudi, Bruder und alle übrigen
Verwandten.

Für die liebevollen Beweise
aufrichtiger Anteilnahme an dem
unsagbaren Verluste unseres ge-
liebten **ALOIS MARKOWITSCH**,
sei allen auf diesem Wege bes-
tens gedankt. Insbesondere dan-
ken wir allen, die unseren
Schmerz durch die Teilnahme am
Begräbnisse u. die vielen Kranz-
und Blumenspenden milderten.
Wolfsdorf, Kreuzdorf, Lutten-
berg, Marburg, Bad-Radein, am
31. August 1944. 589

Familie Markowitsch.

Wir geben die überaus
traurige Nachricht, daß
unser innigstgeliebter, un-
vergesslicher, herzlichster Sohn,
Bruder, Nefte, Schwager und
Onkel

Vinzenz Heller

Grenadier

im Alter von 19 Jahren, fern
von seiner geliebten Heimat, am
22. Juli 1944, an der Ostfront
gefallen ist.

Lendorf, Fraustauden, Dra-
uweller, Pettau, Wien, am 2. Sep-
tember 1944. 591

In tiefster Trauer:

Theresia Heller, Mutter; Alois u.
Hermann, Brüder; Rosalia Sup-
pan, Schwester; Ottilie Heller,
Schwägerin; Jakob Suppan, Schwa-
ger; Felix, Konrad, Wera Sup-
pan, Ottilie, Marian, Ingeborg
Heller, Nefen und Nichten, Fa-
milien Heller, Macher, Ando und
Lorbek.

Ein unerträglich hartes
Schicksal ist über uns
hereingebrochen.

Unser unvergesslicher und ge-
liebter Sohn, Bruder, Onkel,
Nefte und Schwager

Anton Gawes

Gefreiter

ist am 21. Juli 1944, im 20.
Lebensjahre, an der Ostfront
gefallen. 818

Ankenstein, Ponigl, den 15.
August 1944.

In tiefster Trauer:

Anton und Theresia Gawes, El-
tern; Velt und Franz, Brüder;
Anna, Josefine Jurgetz geb. Ga-
wes, Schwestern; Josef Schu-
ran, Onkel; Schlaus Theresia
und Arbeiter Veronika, Tanten;
Schlaus Matthias, Pate; Jurgetz
Heinrich dzt. im Felde, Schwa-
ger; Heinrich, Nefte, und alle
übrigen Verwandten. 818

Schmerz erfüllt geben wir die
traurige Nachricht, daß unsere
innigstgeliebte Gattin, Mutter,
Groß-, Urgroß- und Schwieger-
mutter, Schwester und Tante,
Frau

Berta Schribar

geb.

Koschel

Gastwirts und Realitätenbesit-
zersgattin

uns nach schwerem Leiden, am
Montag, den 4. September 1944,
im 70. Lebensjahre, nach einem
arbeitsreichen Leben für immer
verlassen hat 819

Die Beisetzung findet Mittwoch,
den 6. September 1944, um 10
Uhr in Petersdorf-Sann statt.
Petersdorf-Sann Littal, Wien,
Arram, Stockenhamme den 4.
September 1944.

In tiefer Trauer:

Alois Schribar Gatte Alois
Stanislaus, Söhne; Rasi, Papschl,
Berti, Töchter; Schwiegeröhne,
Schwiegermutter, Schwestern,
Enkel und Urenkel, sowie alle
übrigen Verwandten

Nebensächlich oder unwichtig

sind heute viele alte
Gewohnheiten gegenüber
dem einen Ziel: Dem baldi-
gen Sieg, Zahnpflege ist
zwar nicht unwichtig, aber
Aufmachung u. Geschmack
einer Zahnpasta. „Roso-
dont“ bittet hierfür eben-
falls um Verständnis.

Rosodont
Bergmanns feste ZAHNPASTA

**DONAU
CONCORDIA**
VERSICHERUNGEN
BIETEN SCHUTZ GEGEN
ALLE GEFAHREN

WENDEN SIE SICH AN
UNSEREN ORTSVERTRETER
ODER DIREKT AN DIE
GAUGESCHÄFTSSTELLE IN

GRAZ
HERRENGASSE 13
RUF 21-63

Helfen! Aber mit Verstand!

Nur wer besonnen hilft, hilft gut!
Tropft Dir vom Finger gleich das Blut,
machst Du natürlich erst mal Rast
und brauchst dann auch noch

Hansaplast

NEUES rauber für Wuchs und
Mästung der Schweine
REDIN,
als garantiertem Erfolg

Zentraldrogerie Emil Thör
Marburg (Drau) Herr-nr. 33

OGLAŠUJTE!